І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 96. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 20-го ТРАВНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, MAY 20, 1975 No. 96. VOL. LXXXII.

КОНЦЕРТИ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ У СХІДНИХ МЕТРОПОЛІЯХ ПРОЙШЛИ З ПОВНИМ УСПІХОМ

Ню Йорк. — Кінець тижня 16-18 травня в українських громадах східніх метрополітальних осередків Філядельфії, Ню Йорку та Нюарку можна б назвати днями Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка, яка після довшої перерви поновно сюди загостила з оновленим репертуаром та з оновленим особовим складом. Концерти 40-членної Капелі Бандуристів під керівництвом Григорія Китастого, які завжди втішалися великою популярністю серед українського громадянства, також і цим разом стягнули тисячі любителів української бандури, української музики та українського співу. Як в минулі рази, так і тепер Капеля Бандуристів не розчарувала своїх шанувальників, а дала їм повну змогу насолоджуватися майстерною грою на бандурі та хоровим і сольовим співом.

Програма концертів включала релігійну музику, історичні і жартівливі пісні і поділялась на дві частини: в першій Капеля виконала традиційний воскресний гимн „Христос Воскрес", який публіка вислухала стоячи, „Благослови душе моя Господи", музика К. Стеценка, історичну пісню про Нечая О. Кошиця, якою Капеля вшанувала композитора з нагоди сотих роковин його народження, дві стрілецькі пісні: „Їхав стрілець на війноньку" і „Ой у лузі червона калина", „Ой там при долині", музична обробка П. Потапенка, „Маєва нічка", текст і мельодія Л. Лепкого, „Казала дівчина" — стрілецька пісня, обробка П. Потапенка, яку Капеля присвятила 60-річчю Українських Січових Стрільців; „Марш УПА", аранжеровка В. Божика — присвячений сл. п. ген. хор. Романові Шухевичові — Тарасові Чупринці; „Взяв би я бандуру" арр. Г. Китастого і „Вставай народе", слова І. Багряного музика Г. Китастого.

У другій частині Капеля на початку відспівала в англійській мові „Америка прекрасна", присвячуючи цю пісню відзначенню 200-річчя Американської Незалежности; „Зелений гай" Р. Грабовського, „Вкраїно Мати!" музика К. Стеценка, „Діду мій дударику", аранжеровка М. Леонтовича, „Човен хитається", обробка Е. Козака, „Садом, садом кумасенько", нар. пісня обробка Г. Китастого, „Ой чий же це двір", нар. пісня, аранжерка М. Лисенка, „Лебедіов", слова М. Ситника, музика Г. Китастого, „Ясени" музика Кривенького і в'язанку народних пісень обробка Д. Піки: „Ой ходила дівчина беріжком", „Кину кужіль на полицю", „Дощик".

З поміж солістів треба відзначити баритонів М. Мінського, Ю. Полянського та І. Косіковського, басів П. Пахолюка, В. Тисовського, П. Садового та Я. Цісарука, тенорів П. Гончаренка, Ю. Хомина, А. Лободоцького, П. Касарабу, П. Китастого, М. Костюка, Ю. Онишкевича, О. Мороза, П. Писаренка та Є. Цюру, сопілкара М. Миронюка та бубниста А. Малковича.

КОНЦЕРТ В НЮАРКУ

Для мешканців Нюарку-Ірвінгтону і околиці концерт Капелі Бандуристів відбувся 17 травня у містечку Юніон, в авдиторії місцевої середньої школи. Простору залю на 1 250 місць публіка заповнила досить скоро перед початком концерту. Серед присутніх на залі значне число не-українців, які виявили зацікавлення того роду концертом. Точно о годині 8.15 вечора відкрилася куртина і перед очима присутніх показалася Капеля у своїх оригінальних стилізованих національних строях. Бурхливими оплесками учасники вітають бандуристів, серед яких вже багато нових, молодих облич, а зокрема радісно вітають дириґента Капелі віртуоза-бандуриста та композитора Григорія Китастого.

Заки почався концерт, з формальним привітанням для Капелі виступив член міської ради міста Ірвінґтону адвокат Роман Пітьо, який привітав Капелю від міста і міської ради, підкреслюючи заслуги Капелі для розвитку української музичної культури. Від міста Юніон з привітальним словом виступив мейор Джеймс Коннол.

Після першої частини програми, яка закінчилася бадьорим „Вставай народе!", Лариса Паливода та Раїса Хейлик з Ансамблю Бандуристок ім. Лесі Українки при Об'єднанні Українських Православних Сестриць в Бавнд Бруку піднесли дириґентові та Капелі в'язанку квітів та передали найкращі побажання від усіх присутніх на залі. В другій частині програми крім наддатків, яких вперто і довго домагалися присутні, особливом наддатком була одна точка, присвячена відомій солістці Ганні Колесник та маестрові Володимирові Колесникові. Присутні були порушені відтак глибоко-чуттєвою подякою і привітанням дириґента Г. Китастого Ганною Колесник — двох майстрів української музики і співу.

Понад дві години проминули дуже скоро і хоч концерт закінчився, захоплені слухачі не хотіли розстава-

(Закінчення на стор. 6-ій)

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ПОЧАВ НА СОЮЗІВЦІ СВОЇ РІЧНІ НАРАДИ

Союзівка, Керґонксон. — У понеділок 19 травня рано, як це число „Свободи" почалося друкувати на пресі, новообраний на минулорічній 28-мій Конвенції Головний Уряд Українського Народного Союзу почав на цій оселі свої звичайні річні наради.

В програмі нарад крім формальностей передбачені звіти членів Головного Екзекутивного Комітету: головного предсідника Йосипа Лисогора, заступника головного предсідника д-ра Івана О. Флиса, головного директора для Канади сенатора Павла Юзика, заступниці головного предсідника Марії Душник, головного секретаря Володимира Я. Сохана, головного касира Уляни М. Дячук та головного організатора Степана Гавриша;

звіт головного редактора Антона Драґана;

звіт Головної Контрольної Комісії та головних контролерів мґра Івана Геврика, мґра Івана Винника, проф. д-ра Богдана Гнатюка, інж. Івана Вацука, д-ра Івана Скальчука;

звіти головних радних: д-ра Богдана Футея, проф. Тараса Шмаґали, д-ра Мирона Куропася, Анни Гарас, Василя Дідюка, інж. Анатолія Дорошенка, д-ра Анни Чопик, інж. Мирослава Кальби, Теклі Мороз, Євгена Репети, Володимира Запаранюка, Андрія Джули та Івана Одежинського;

звіт адміністратора Союзівки Володимира Кваса.

В дальшому буде дискусія над звітами та їх схвалення, схвалення бюджету, внески і ухвали для добра організації і громади та закриття нарад.

Наради триватимуть протягом тижня.

Започаткування нарад у понеділок попередила коротка традиційна вже церемонія біля пам'ятника Тараса Шевченка, патрона Українського Народного Союзу. Після прослухання американського, канадського і українського національних гимнів головні радні Анна Гарас і д-р Анна Чопик прорецитували в українській і англійській мовах Шевченкове „Мені однаково". Церемонію закінчено зложенням живих квітів біля пам'ятника та співом Шевченкового „Заповіту".

Конґрес схвалив 405 мільйонів долярів для втікачів з Індокитаю

Вашінґтон. — В п'ятницю, 16 травня, 79-ма голосами проти 2-ох сенат схвалив законопроєкт, призначуючи 405 мільйонів долярів на переселення і тимчасову допомогу для втікачів від комуністичної агресії в Індокитаю. Палата Репрезентантів схвалила цей самий законопроєкт ще минулої середи, а президент Джералд Форд має підписати його незабаром, хоча законопроєкт призначує для цих втікачів 102 мільйони долярів менше, ніж первісно Президент вимагав.

Гроші схвалені Конґресом, дуже потрібні, бо досі Уряд на цю ціль вживав фонди із інших програм закордонної допомоги. Нові фонди дадуть змогу урядовим і приватним агенціям переселювати до різних місцевостей ЗСА втікачів, які тепер перебувають у переповнених таборах в Кемп Пендельтон, Каліфорнія, Форт Чейфі, Арканзо, Елджин, Фльорида, та на острові Ґуам. Речники Пентаґону твердять, що до ЗСА прибуде разом із Індокитаю коло 130,000 втікачів.

Франція і Китай узгіднили форми політичної та економічної співпраці

Париж. — У висліді шестиденної офіційної візити у Франції заступник прем'єра Китайської Народної Республіки Тенґ Сяо-пінґ домовився з французькими урядовими колами про поширення і зміцнення політичних та економічних зв'язків між Францією та Китаєм. На закінчення своєї візити 17 травня Тенґ Сяо-пінґ запросив французького президента Валері Жіскара д'Естенґа та прем'єра Жака Шіpака відвідати Китай і, як поінформував прем'єр Шірак, він і президент це запрошення прийняли, що очевидно додатково вказує на плян урядів обох держав значно поліпшити взаємовідносини у ближчому майбутньому.

Згідно з заключним повідомленням, в часі переговорів досягнуто погодження щодо систематичних політичних консультацій між урядами Китаю та Франції. Коли ж йдеться про економічну співпрацю, то вирішено утворити спільну економічну комісію, яка матиме за завдання стимулювати торгівлю, а також розглянути питання встановлення додаткових повітряних ліній між обома країнами.

Коментуючи відвідини високого китайського достойника, прем'єр Шірак підкреслив, що встановлення кращих відносин між Францією і Китаєм не означає, що Франція хоче в якійсь мірі змінити свої відносини з противником Китаю — Совєтським Союзом. Обидві країни, однак, відкидають геґемонію Москви чи Вашінґтону у світі і це створює для них догідний ґрунт для співробітництва. „Ми ствердили, — заявив прем'єр Шірак, — що (тобто Китай і Франція) є в однаковій мірі рівні і глибоко прив'язані до засади незалежности, безпеки і збереження ідентичности націй, і ми є переконані, що мир можна сперти на пошануванню цих власне принципів".

Тенґ Сяо-пінґ відвідував Францію в товаристві міністра закордонних справ Чяо Куан-гуа, який поновно прибуде до Франції у вересні цього року, щоб почати переговори про конкретні політичні форми співробітництва. Час відвідин французького президента в Китаю покищо ще не устійнений.

Як інформують політичні коментатори, Тенґ Сяо-пінґ в часі переговорів і в часі своїх публічних виступів у Франції не скривав гострого протисовєтського наставлення китайського режиму. Крім того він не втомлювався при кожній нагоді підкреслювати потреби зміцнення і об'єднання Західньої Европи, яка в очах китайських політичних кіл вважається своєрідним інструментом у боротьбі з СССР. Гострота протисовєтських виступів Тенґ Сяо-пінґа була несподіванкою для французів, чому французькі урядові чинники дали навіть вислів у своїх коментарях. Ці протисовєтські виступи китайського достойника в Парижі викликали також реакцію французької Комуністичної Партії, яка займає просовєтські позиції і лідер якої Жорж Марше навіть виступив з обвинуваченням китайських комуністів в тому, що вони „покинули марксизм-ленінізм", а тепер пішли на шлях підтримки для західньоевропейських „агресивних монополій".

„Правда" про китайську візиту у Франції

Відвідин високопоставленого китайського достойника в Парижі не могла промовчати совєтська преса. „Правда" з 15 травня опублікувала інформацію ТАСС з Парижа під заголовком „Чого хоче Пекін в Европі". Повідомивши про те, що в Парижі „досягнута домовленість про проведення консультацій між двома країнами на рівні міністрів закордонних справ", газета пише, що на прийнятті в Елезійській палаті Тенґ Сяо-пінґ „виступив з промовою, яка включала протисовєтські вигадки і намагання дискредитувати ідею колективної безпеки і зміцнення миру в Европі. Він заявив також про активну підтримку Китаєм Европейської Економічної Спільноти, яку Пекін, як відомо, намагається використати для встановлення контактів з Північноатлянтійським бльоком з метою протидіяти процесові розрядки на европейському континенті".

ТАСС у своєму повідомленні наводить слова західньонімецької газети „Зюддойтше Цайтунґ", як мала написати, що „пекінські керівники вважають однією з головних цілей політики загогнювання ворожнечі західніх держав до Совєтського Союзу. Коли давніше Пекін вважав Европейську Економічну Спільноту об'єднанням капіталістів, створеним з метою вдержати західньоевропейські країни під контролею З'єднаних Стейтів, то тепер... він дійшов до висновку, що ця спільнота може бути використана Китаєм проти Совєтського Союзу" — пише „Правда", покликаючися на німецьку газету.

Частинне звільнення працівників радіо „Свобода" і „Вільна Европа" наступить у липні

Ню Йорк. — Загальне скорочення державного бюджету ЗСА відбилось некорисно на фінансуванні двох радіостанцій „Свобода" і „Вільна Европа". Як відомо, майже у всіх відділах цих інституцій ведеться вже кілька місяців економія коштів, скорочення деяких передач, злука двох радіостанцій в одну тощо. Газета „Новоє Русскоє Слово" інформує, що 1-го липня покидає працю довголітній президент радіо „Свобода", Гауленд Сарджент, а його місце займе колишній директор Сі-Бі-еС Нікельсон. При тому дирекція злучених радіостанцій повідомляє, що 1-го липня розпічнеться також загальне скорочення працівників у відділах Нюйоркському і Мюнхенському. Багато працівників, яким сповнилось 60 років або більше, вже отримали від дирекції листи з пропозицією перейти на пенсію. Охочим виплатять річну платню наперед і на протязі одного року вони зможуть користуватися соціяльним і здоровельним забезпеченням. Багато працівників вже розпочали полагоджувати формальності, пов'язані зі звільненням. Звільнені будуть в першу чергу бюрові працівники і особи затруднені в адміністрації радіо; редакційні працівники і диктори покищо не охоплені цим скороченням. В Мюнхені будуть звільнені покищо 100 осіб. Ситуація в Европі особливо трудна, бо висота асиґнацій залишилася та сама, а курс доляра в Німеччині впав на майже 50 відсотків. Бюджет радіо „Свобода" і „Вільна Европа" становив досі 51 мільйонів долярів у річному відношенні.

Совєтський вчений попросив політичного азилю

Гонолюлю, Гаваї. — Як інформує преса, 17-го травня ц. р. молодий совєтський вчений, 27-літній Вячеслав Ковальов покинув совєтський корабель „Дмітрій Менделєєв" і попросив в поліційних властей у Гонолюлю на Гавайських островах політичного азилю. Корабель, чи як його називали, плаваюча лябораторія, був обладнаний дуже складною апаратурою для дослідів океанічних глибин. При відході корабля в океан команда корабля запримітила, що молодий вчений В. Ковальов „запізнився" і за ним розпочали розшуки. Пізніше виявилось, що Ковальов перебуває під поліційною охороною.

В Москві засудили на смерть директора підприємства

Москва. — „Нєделя", суботній додаток до газети „Ізвестія" інформує, що московський суд засудив на кару смерти директора торговельного підприємства „Союзкомплектмебель" Юрія Сосновського, якого обвинувачено в хабарництві і в одержуванні грошей від закордонних компаній в часі тривання міжнародної виставки в Москві в 1973 році. Чужинець, який контактувався з Юрієм Сосновським, також засуджений совєтським судом на 10 років концтабору. Газета не інформує, якої національности є засуджений чужинець, а тільки подає його ім'я і прізвище як Вальтер Гефелін, який дуже часто, згідно з інформацією газети, приїжджав до Москви, як представник однієї швайцарської фірми. Гефелін був арештований на аеропорті Шереметєво біля Москви, куди він приїхав з Праги. Пре ревізії у нього знайдено 45.000 рублів готівки, які він, як здогадується газета, придбав на „чорному ринку". Як відомо, совєтську валюту не можна ані ввозити ані вивозити з країни.

Київ відвідали закордонні профспілкові діячі

Київ. — „Радянська Україна" з 7-го травня ц.р. поінформувала, що до Києва прибули з офіційною візитою делеґації закордонних професійних спілок з Ірану, Ляосу, Малайзії, Сінґапуру, Таїланду, Туреччини і Філіпін. „Гості зустрілися — пише газета — з профспілковим активом Києва, побували на Дарницькому шовковому комбінаті, де ознайомилися з діяльністю профспілкової організації підприємства, з умовами праці і відпочинку робітників, відвідали виставку передового досвіду в народному господарстві УРСР, оглянули новобудови та історичні пам'ятки столиці України".

Делеґацію прийняв „на послуханні" член політб'юро ЦК компартії України, голова Укрпрофради В.О. Сологуб, який інформував гостей „про структуру і діяльність профспілкових організацій республіки" — говориться в інформації „Радянської України".

У Філядельфії відбулася вистава драми „Ой не ходи Грицю"

Філядельфія. — Після вдалого дебюту в Ню Йорку 20 квітня, тут в неділю, 18 травня, перед численною публікою, в залі Зеллербах Театру в Анненберґ Центрі Пенсильвенійського університету з великим успіхом пройшла народна драма М. Старицького в п'ятьох відслонах „Ой не ходи Грицю", поставлена нюйоркською Студією Мистецького Слова Лідії Крушельницької. У цій п'єсі зі співами й танками, гостинно в головній ролі Гриця виступав бас-баритон Андрій Добрянський, соліст Метрополітальної Опери. Інші головні ролі відіграли: Наталка Чума (Маруся), Аскольд Лозинський (Хома), Оксана Гаврилюк (Вустя), Оля Шкафаровська (Степанида), Оля Шевчук (Галина), Ліда Голюка (Дарина), Надя Диба (баба-ворожка), Марта Зелик (1-ша дівчина), Людмила Канюга (2-га дівчина), Ростислав Декайло (Дмитро), Орест Кебало (Потап), Юрко Раковський (1-ий парубок), Ярослав Шуль (2-ий парубок). Добре зіспіваний хор „дівчат і парубків" складався із: Любя Андрусишин, Оксани Дацків, Лілі Длябоги, Марти Голюки, Марти Зелик, Людмили Канюги, Лесі Маслович, Діяни Лебедович, Лаврентії Туркевич, Оксани Сидоряк, Людмили Струтацької, Петра Гомеля, Юрка Кебала, Бориса Кекіша, Андрія Костіва, Марка Луцького, Андрія Прятки, Юрка Раковського, Осипа Серни, Василя Codeшакiвця, Євгена

(Закінчення на стор. 4-ій)

Вчені виступили в обороні Леоніда Плюща

Леонід Плющ

У кінці місяця квітня ряд впливових газет у різних країнах Заходу на своїх сторінках помістили обширні інформації про українського науковця-математика Леоніда Плюща, який запроторений совєтськими властями до закладу для умово-хворих у Дніпропетровську за його оборону людських прав, гарантованих конституцією СССР і Загальною Декларацією Прав Людини, схваленою Об'єднаними Націями. Інформації появилися в газетах у зв'язку із Міжнародним Днем Плюща, 23-го квітня ц. р., який був проголошений з ініціятиви Міжнародного Комітету Математиків для Оборони Леоніда Плюща.

Наприклад, визначний совєтолог Пітер Реддавей у лондонському впливовому щоденнику „Таймс" із 24-го квітня писав, що Леонід Плющ, український математик і політичний дисидент, тепер хворий на шизофренічну параною в наслідок „ліків", які йому уділяли совєтські психіятри в дніпропетровському шпиталі. Реддавей згадує про звернення дружини Леоніда Плюща, Татіяни Житникової, до сумління світу рятувати життя її чоловіка, а також про її подяку математикам і всім іншим, які виступають у його обороні.

Канадська газета „Торонто Стар" у виданні з 22-го квітня інформувала, що 6 визначних науковців із Торонтського університету вислали телеграму до совєтської амбасади в Оттаві, протестуючи проти запроторення Леоніда Плюща до шпиталю для умово-хворих і вимагаючи його звільнення. Цих 6 науковців — це д-р Л. Сіміновичь, голова Департаменту медичної генетики цього університету, д-р Ф. Г. Лові голова Департаменту психіятрії, М. Фрідленд, декан правничого факультету, професор математики С. М. Коксетер, професор хемії Джей К. Поланий та професор Фізики Джей. Ван Кранендонк.

„Торонто Стар" інформувала, що подібні протестні телеграми наспіли до совєтської амбасади в Оттаві від „Роял Сосаєті оф Канада", канадського наукового товариства, а також від професорів інших канадських університетів. Крім того, — пише ця газета, — подібні петиції в обороні Плюща були вже у 1974 році підписані п'ятьма стами французьких науковців, а коло 900 учасників Міжнародного Конґресу Математиків, що відбувся у Ванкувері того самого року, також вислали до Кремля петиції, вимагаючи звільнення Плюща.

Згадана газета у своїй редакційній статті писала, що Москва, яка старається переконати світ про свою „гуманність", може це найкраще зробити, звільняючи Л. Плюща та інших дисидентів, наприклад, українського історика Валентина Мороза, та дати їм і їхнім родинам дозвіл виїхати із СССР.

Про Міжнародний День Плюща, як також про петиції науковців і громадян країн Заходу в справі звільнення Плюща із совєтської тюрми-закладу для умово-хворих, писала також впливова французька газета „Ле Монд" у своїх виданнях із 22-го і 25-го квітня ц. р., а також французький журнал „Ла Кінзен Літтерер" за 16-30 квітня. Ці французькі публікації також згадують, що в обороні Плюща виступила організація „Амнесті Інтернешинал" та інші комітети й організації, як також тисячі людей в різних країнах світу.

Італійська газета „Паезе Сера" з 27-го квітня також інформувала своїх читачів про недолю Леоніда Плюща, про міжнародні заходи щодо його звільнення та про Міжнародний День Леоніда Плюща. Газета помістила текст петиції в його обороні, яку підписали й вислали совєтським властям професори Математичного Інституту Римського університету.

Австралійська газета „Ди Адвертайзер" із 23-го квітня писала, що це є Міжнародний День Леоніда Плюща, українського математика, який безпідставно засуджений на ув'язнення в шпиталі для умово-хворих за його виступи в обороні людських прав. Інформуючи своїх читачів про заходи совєтських властей „ліками" знищити мозкові клітини Плюща, австралійська газета писала, що в тій країні День Леоніда Плюща буде відзначений комітетом під проводом професора Г. С. Гріна, президента Австралійського Математичного Товариства і голови Департаменту математики Університету Аделайди.

Інвестиґаційний репортаж — тема дискусійного вечора в ЛМК

Ню Йорк (ЛВ). — Інвестиґаційний репортаж, як жанр журналістичної практики, майже незнаний в українській пресі, був темою панелю українських журналістів молодшої ґенерації в Літературно-Мистецькому Клюбі у п'ятницю 16-го травня.

Три редактори з щоденника „Свобода" — Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Ігор Длябога говорили про інвестиґаційний репортаж, його виникнення й поширення в ЗСА, його користи для всебічної, об'єктивної і ґрунтовної інформації загалу та про можливості й потребу його поширення і серед української громади шляхом української преси. Вечір відбувся з рамени СУЖА, викликавши жваве зацікавлення в кількох десятків присутніх, яке виявило себе згодом у виміні думок і запитах то схвалюючи, то заперечуючи тези доповідачів. Прелеґенти підкреслювали ідейність і безсторонність репортера, його совісність і об'єктивність, а при тім і неабияку громадянську відвагу у виявленні часто-густо надуживань і недоліків, з єдиною метою направити і усунути їх.

На підтвердження цього висновку ред. Ігор Длябога навів кілька прикладів — тем, що ними займався американський інтестиґаційний репортер, — голосне звідомлення з стейтової школи для умовоупосліджених у Віллоубрук на Стетен Айленд, Н.Й.; звідомлення про будівництво шляху ч. 280 у стейті Ню Джерзі (будівельна компанія штучно зволікала з закінченням, чекаючи на зріст цін для більшого заробітку тощо.

Пропонуючи теми можливим майбутнім „українським інвестиґаційним репортерам", ред. Василь Тершаковець назвав кільканадцять таких, при чому зазначуючи, що не конче треба дошукуватися „тіней" в такій чи

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n. Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Завжди напоготові"

14 травня в СССР і сателітніх державах відзначувано 20-річчя з дня утворення Організації Варшавського Договору, військового совєтського бльоку, що постав у противагу Північноатлантійському Оборонному Союзові. Подібно як 30-річчя з дня закінчення Другої світової війни, так і цю річницю Москва вирішила використати для з'ясування своєї „мирної політики", спертої на „ракетно-атомовій силі" Совєтського Союзу.

З приводу цієї річниці на сторінках центральних московських газет „Правди" та „Известий" з 14 травня появилися відповідні статті, які кидають цікаве світло на оцю совєтську „мирну політику". Одна стаття має редакційний характер (у „Правді") і виключно заторкує політичні проблеми Варшавського Договору, ставлячи перед очі проєкцію СССР і совєтського військового бльоку, як „авангарду миру" у світі. Цілком інший характер має стаття в „Известиях" під заголовком „На сторожі миру і соціялізму", але якій радше відповідає заголовок „завжди напоготові", про що є мова в кінцевому абзаці цієї статті.

Автором статті в „Известиях" є маршал СССР І. Якубовський, головнокомандуючий об'єднаними збройними силами держав - членів Варшавського Договору і, очевидно, йому цілком відповідає зміст і тон статті. Він також згадує про мир у світі, але наголос кладе на „загрозу" з боку Північноатлантійського Оборонного Союзу, мовляв, цей союз „як досі, являє собою значну небезпеку для миру". Він відверто заявляє, що, „керуючися ленінською вказівкою про охорону соціялістичної революції, братні партії присвячують неслабнуту увагу підвищуванню боєздатности національних армій, спираючися на могутній економічний потенціял кожної країни в соціялістичній дружбі в цілому".

Маршал Якубовський багато пише про готовість військ совєтського воєнного бльоку „забезпечувати мир у світі", підкреслюючи, що „з кожним роком росте і міцніє бойовий союз братніх армій", які „служать могутньою остоєю і незламною фортецею миру і безпеки". Знаменне закінчення статті, де говориться, що „наші братські союзні армії завжди напоготові. Вони завжди готові захищати революційні здобування своїх народів, здобутки соціялізму і комунізму".

Коли у цьому контексті нагадати ролю отих „братських союзних армій" в Чехо-Словаччині 1968 року, тоді стає цілком ясно, яка є справжня роля цього Варшавського Договору і кого та що „охороняти" мають його збройні сили, ядром яких є ракетно - атомова зброя СССР.

Конечна реформа

Немає великих виглядів на те, що федеральний уряд в близькому майбутньому поробить серйозні заходи, щоб зменшити кількість пальної зброї в руках цивільних громадян, бо сам президент Форд на недавній пресовій конференції сказав, що не рекомендуватиме, щоб власники пістолетів мусіли реєструватися і реєструвати свою зброю. Тому ці заходи повинні поробити стейтові уряди.

Безнастанний зріст злочинів, поповнених з допомогою пальної зброї, вказує, що гостріша урядова контроля над продукцією та продажем будь-якої зброї, як також гостріші кари за посідання нелегальної зброї — конечно потрібні. Департамент справедливости повідомив, що в ЗСА від 1968-го року до сьогодні вбивства пальною зброєю зросли втроє. Тільки протягом одного 1973-го року коло 13,000 американців були вбиті із рушниць чи пістолетів. Того самого року в Англії та Валії від пальної зброї згинули тільки 35 осіб. Враховуючи факт, що населення ЗСА набагато більше ніж Англії та Валії, американські кримінологи все одно твердять, що таке мале число вбивств в тих двох країнах спричинене тим, що там існує строга урядова контроля над продукцією та продажем зброї, як також гострі кари за посідання нелегальної зброї. Натомість в ЗСА, федеральні закони, які мають контролювати продаж пальної зброї, дуже незадовільні і тому стейтові уряди повинні перебрати ініціятиву в свої руки, щоб в такий спосіб запобігти безнастанному зростові злочинности.

Деякі стейтові уряди, між ними й нюйоркський, вже схвалили закони, які встановлюють багато гострішу контролю над продукцією та продажем пальної зброї, як також передбачують гостріші кари за її посідання. Наприклад, у Ню Йорку та кількох інших стейтах встановлено 7-річну максимальну кару для осіб, які будуть переловлені із нелегально набутими пістолетами, навіть якщо вони не поповнили жадного злочину.

Отже, виглядало б, що передбачена кара задовільна, щоб відстрашити велике число осіб від набуття нелегальних пістолетів. Але в дійсності воно так не є, бо хоча передбачена максимальна кара, то не встановлено мінімальної. Тому дуже часто трапляється, що судді засуджують переловлених власників нелегальних пістолетів тільки на кілька днів ув'язнення, або тільки на малу грошову кару, а часто навіть зовсім звільняють їх на власну поруку, або оголошують умовні присуди. Таким чином ефективність законів, які досить гострі в інших постановах, дуже послаблена. В деяких стейтах тільки 3 відсотки із засуджених за посідання нелегальної зброї одержують терміни ув'язнення. Таким чином, ці закони не виконують вповні своїх завдань запобігти поширенню нелегальної пальної зброї, а заразом і запобігти зростові злочинности.

Для загального добра суспільства стейтові уряди повинні встановити не тільки максимальні кари за посідання нелегальної пальної зброї, а також і примусові мінімальні кари. Тільки тоді можна надіятися, що Департамент справедливости в недалекому майбутньому зможе повідомити про зменшення злочинности в ЗСА, замість про безнастанне збільшення.

Панас Феденко

ПОЛІТИЧНІ ПОМИЛКИ

Мюнхен. — Президент Форд і міністер Кіссінджер та багато членів Конгресу (обох партій — республіканської та демократичної) визнали участь Америки у війнах в країнах Індокитаю за помилку. В історії народів не раз траплялися політичні помилки, на шкоду авторам помилок і на вигоду їхнім противникам.

Ось приклади з нашої історії: восени 1648 року польське військо було розбите, не мало короля і збройні сили українські під булавою Богдана Хмельницького могли б, майже без спротиву, дійти до Варшави й Ґданська. Польське селянство, пригноблене панщиною гірше, ніж було перед тим в Україні, прислухалося до у н і в е рсалів Хмельницького, писаних „до ляхув з нами шляхецьство, тшимайонцих". Такий у н і в е рсал Хмельницького опублікував краківський історик Амбрози Грабовський у збірнику „Ойчисте Споминкі" р. 1847.

Хмельницький у той час не вмів оцінити щасливої нагоди. Він ще не думав відділяти Україну від Польщі, хотів реформувати Річ Посполиту. Гетьман вернувся з військом на Наддніпрянщину й ждав у Переяславі послів польського уряду, щоб переговорами забезпечити права козацької України в межах Польського королівства. Аж тоді „розвиднілось" гетьманові бо він побачив всенародний рух в Україні проти Польщі. Польським послам у Переяславі (лютий 1649 р.) Хмельницький сказав: „Я єсть самодержець руський" (значить — володар незалежної держави).

Але змарнований час дався взнаки: поляки підготувалися до війни і (через зраду Орди) довелося Хмельницькому прийняти невигідні умови договору з Польщею в Зборові, в січні 1649 року. За політичну помилку Хмельницького восени 1648 р. довелося Україні дорого заплатити в дальших роках. Тяжку ситуацію України використала Москва, котра накинула державі Війська Запорізького присягу на підданство цареві в січні 1654 р. в Переяславі.

1812 р. імператор французів Наполеон рушив з великим військом на Схід з наміром продиктувати умови миру російському цареві Олександрові I. Наполеон вірив у перевагу своєї армії і залишив без уваги політичні проблеми. Відомо, що французька революція 1789 р. поширила в Европі ідею свободи, зокрема визволення селян від панщини. Друга ідея французької революції була — свобода народів, їх „братерство" (фратерніте). Ці ідеї дійшли теж в границі Російської імперії.

Поляки створили свої леґіони, котрі билися в рядах армії Наполеона. В Україні були патріоти, що бажали перемоги Наполеона над Росією, бо сподівалися відновлення незалежної України. Однак, Наполеон був байдужий до недолі кріпаків Російської імперії, він не рішився збудити соціяльну революцію, котра могла б зруйнувати дисципліну в російській армії. Знав Наполеон теж про національні стремління українців. Однак він хотів запанувати над Україною, бо мав плян створити на нашій території дві автономні області під французьким протекторатом, під кумедною назвою „Наполеоніди". Отже, „визволитель" (ліберате́р, — так називав себе Наполеон), не приніс нічого народам Російської імперії, і проти голого завоювання виступили й українці: тисячі охочих пішли з України воювати проти Наполеона, теж І. Котляревський. Політичні помилки Наполеона в поході на Москву 1812 р. повели Бонапартову імперію до руїни.

В чім була помилка Вашінґтону в Індокитаї? Німецький філософ Геґель писав, що „сова Мінерви літає тільки ночами". Сова — символ знання, мудрости. Аж після катастрофи в Сайґоні 1975 р. стало ясно, що оцінка ситуації в Індокитаї урядом Америки була помилкова. Ось факти: В'єтнам, Ляос, Камбоджа були колоніями Франції. За Другої світової війни ці країни захопили японці, з наміром панувати над колишніми колоніями Франції. Народи Індокитаю не мали охоти бути під чужою владою. В областях Індокитаю почалася партизанська війна проти японських окупантів. Ця боротьба мала зв'язок з рухом спротиву Китаю, що був у великій частині під окупацією японською.

Після поразки Японії в Другій світовій війні 1945 року уряд Франції, на чолі з де Ґоллем, вирішив відновити свій колоніяльний режим в Індокитаї. Однак, народи цієї країни не схотіли вертатися під панування Парижу. Проти французького війська, в якому було багато чужинців - найманців, почалися повстання під прапором боротьби проти колоніялізму та імперіялізму. Активну участь у цій війні взяли комуністи, вишколені в Москві, в Китаї та в країнах Західньої Европи. Їх провідником був Го Чі Мінґ. Мавши щедру допомогу зброєю з Москви та з комуністичного Китаю (від 1949 р.), індокитайські комуністи у В'єтнамі створили дисципліновану армію і 1954 р. здобули рішальну перемогу над французьким військом коло Дієнбієнфу. 1955 р. на Міжнародній конференції в Женеві вирішено розділити В'єтнам: в північній частині зі столицею в Ганой залишено владу комуністам, а на півдні, де значна частина людности не хотіла коритися комуністичній диктатурі, визнано місцеву „буржуазну" владу. Однак уряд Південного В'єтнаму не стояв на твердих ногах, і у Вашінґтоні вирішено дати допомогу цій країні — фінансову, технічну і пізніше військову. Появу американців у В'єтнамі використала комуністична пропаганда: мовляв, на місце французьких колоніялістів приходять американські імперіялісти... Поміч з Америки

(Закінчення на стор. 4-ій).

Любов Коленська

ПРИМУСОВА ЕМЕРИТУРА

Від 1974 року, коли рецесія почала зішрубовувати державні й приватні бюджети, в намаганні заощадити якимсь робом гроші й відкрити молодшим працівникам дорогу до кар'єри — примушують старших людей вчасно відходити на емеритуру. Беручи це актуальне питання до уваги, Лоренс М. Фрідмен, професор Стенфордського університету написав на цю тему статтю в „Ню Йорк Таймсі" п.з. „Американська ґільйотина з лагідним лезом".

Автор пише, що навіть коли дивитись крізь призму теперішніх важких часів, у яких шаленою швидкістю розростається безробіття, вкинення старших людей „вовкам на поталу" є... клясичною відповіддю на це питання. Ось тільки поглянути б на закон Соціяльного Забезпечення — він, що є великою матеріяльною підтримкою людей у старшому віці, також виніс нову вимогу: „Старші мусять кидати працю"...

І до голосу приходить чимраз частіше, створений обставинами, в и к л и к: „Старші вже пережили свої дні. Місця праці треба зберегти для цих, перед якими ще ціле, повне життя, для цих, що втримують родину".

Очевидно, що багато є таких працівників, тих що не радо працюють і вітають вчасну емеритуру та з нетерпінням вичікують пори, коли вже будуть свобідні від обов'язку заробляти на хліб насущний і спокійно зможуть побирати емеритну пенсію. Проте, для інших відхід на емеритуру — це немов пастка, в якій — порожнеча і безнадія, бо в них ще й далі існує бажання праці, бажання бути корисними, та вони, змушені новими розпорядженнями, відходять. І так то примусовий відхід старших людей на пенсію назріває у нову проблему дня, як допомогти людям, в яких почування безпотрібного животіння, а іноді й розпачу. Хоча їхня емеритна пенсія і Медичне Забезпечення допомагає їм матеріяльно, проте ще й досі ніхто не вглянув у психічний стан цих людей після відходу на емеритуру і не знайшов унапрямлення їхньої дальшої ролі в суспільстві, а це тільки змогло б допомогти у розв'язці цього тривожного питання.

Давніше родина була основою духового росту суспільства й вона відогравала ключову ролю, виховуючи і навчаючи дітей і молодь. Колись матері привчали дочок до праці в домашньому господарстві, батьки навчали синів, як працювати на ріллі, заправляли до мисливства, чи якогось корисного ремесла. Тепер роля батьків і матерів обмежена, створились різні відгалуження професійних ділянок, та інші люди перебрали навчання їхніх дітей. Чоловіки і жінки у віці 50 років втратили свою споконвічну провідну ролю в родині; діти сьогодні швидко виходять з гнізда, швидше здобувають професію, заробляють гроші й тим самим унезалежнюються.

Праця для багатьох старших людей приносить не тільки матеріяльний добробут, але й вдоволення з корисно прожитого дня, надає їхньому життю значення, барву й ціль. Проте це все з віком 65-ти років, а то й навіть тепер скоріше, немов тупим „ударом ґільйотини" від них відбирають. Частинну вину за це поносить т.зв. „сеньйоріті", в більшості старші працівники є краще платні і їх рідше звільняють як молодших. Проте „сеньйоріті" має і свою негативну сторінку, тобто примус відходу з праці, без вийнятку, чи хтось собі цього бажає чи ні. І це розпорядження сьогодні скрізь — по університетах, міських урядах, підприємствах.

Відхід на емеритуру — це відносно нова ідея. Давніше люди закінчували працювати з моментом цілковитого фізичного безсилля, або з хвилиною смерти. І хіба це не іронія, не парадокс і не неймовірна жорстокість, що саме у такому суспільстві, яке настоює на штучному піддержуванню і зберіганню людського життя (що, без сумніву далеке від добра), а в той же саме час засуджує ціле покоління старших людей залишатись самотніми з чорними думами, що вони нікому вже непотрібні й до нічого непридатні.

Проте, на жаль, тут справді важко знайти відповідну розв'язку, бож скасування примусового відходу старших людей на емеритуру, зокрема в часах рецесії, майже неправдоподібне, воно бо без сумніву з протягом довшого часу збільшило б безробіття. Тому треба призадуматись над розв'язкою питання, але не тільки з економічного боку; потрібно допомогти якимсь чином старшим людям, щоб вони не почувались тільки в ролі безсильних коліщаток, що порухуються, ведені іншими сильнішими молодими руками, а навпаки, щоб вони на схилі свого життя почували себе повновартісними й повноправними одиницями, чи то в суспільному, чи родинному житті.

У 25-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО Т-ВА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

МЕДИЧНИЙ ДОРІСТ

Написав д-р Павло Пундій

Із ростом Українського Лікарського Товариства Північної Америки в 60-их і 70-их роках почався новий доріст молодих лікарів, дентистів і фармацевтів із нової іміграції в ЗСА і Канаді. Це сталося не тільки із нормально-розвоєвих і життьових причин, але завдяки впливові зорганізованої української лікарської громади.

Старша і середня ґенерації українських медиків зуміла створити атмосферу і гін до медичних студій серед своїх дітей та їх ровесників із української еміграції. Цей стан ще продовжується із добрими виглядами на майбутнє. Завдяки батьківському зацікавленню і впливові УЛТПА ці молоді медичні студенти, інтерни і резиденти почали творити медичні громади - секції при більших Відділах УЛТПА (напр., Ню Йорк 1961 р., Чікаго 1967 р., Детройт та інші) із зростаючою активністю. Вони починають все частіше приходити на сходини наших більших Відділів за брати активну участь в рефератах чи дискусіях.

Наші лікарські сходини чи Наукові З'їзди із акредитованою програмою і товариською зустріччю є для них цікаві і притягаючі. Крім цього УЛТПА створила стипендійний фонд ім. проф. д-ра Маріяна Панчишина і вже на протязі багатьох років видає стипендії для українських медичних студентів тут і за кордоном. Студентські референти при більших Відділах УЛТПА звернули спеціяльну увагу на нашу студіюючу молодь, що із причин певної непоінформованости чи дискримінації не можуть дістатися на студії тут, в Америці і в Канаді. Цих студентів і їх батьків вони інформують і заохочують студіювати за кордоном, як, наприклад, в Мехіко чи в Европі (в Ґвадалягарі, Мехіко, студіює тепер коло 20 українських медиків, а вже 4 закінчили студії, а в Еспанії коло двадцяти і стільки ж саме тепер закінчили студії. Менше їх є по інших країнах Европи і один у Філіпінах.

Під тим оглядом мусимо потроїти наші спільні зусилля і при спільному „банку інформацій", як офіційних, так і неофіційних, інформувати нашу молодь і їхніх батьків про всі можливості студій в ЗСА, Канаді і за кордоном. Беручи до уваги стан медичного доросту в Чікаго (маємо 33 лікарів - резидентів, 22 медичних, 8 ф а р м а цевтичних та 7 вже прийнятих на навчальний рік 1975/76 рік медичних студентів), припускаємо, що маємо коло 200 осіб молодого доросту в ЗСА і Канаді.

Присднуючи їх до лікарського товариства, мусимо дослухатися їхніх думок і побажань та помалу вносити зміни і покращання, які їх притягали б і заохочували до продовжування праці УЛТПА. Ця наростаюча третя ґенерація українських лікарів, — це наша надія і запорука продовження діяльности УЛТПА.

Совєтський бльок відзначив 20-річчя Варшавського Договору

Москва. — У зв'язку з 20 річницею з дня підписання у Варшаві військового договору між СССР та сателітніми державами, всі держави-члени цього т.зв. Варшавського Договору відзначали урочисто дату 14 травня, використовуючи її для повного з'ясування цілей і завдань цього договору. Коли йдеться про СССР, то в Москві відбулися урочисті збори „представників трудящих Москви і збройних сил СССР". На зборах з великою політичною промовою виступав совєтський міністер закордонних справ А. Ґромико, а серед почесних членів президії зібрання були ще міністер оборони СССР А. Гречко, секретар ЦК КПСС К. Катушев, головнокомандуючий збройними силами Варшавського Договору маршал І. Якубовський, голови дипломатичних представництв сателітніх держав.

А. Ґромико у своїй промові дав огляд сучасної міжнародної ситуації, а також ширше зупинився над поточними завданнями совєтської зовнішньої політики і над місцем та ролею Варшавського Договору як противаги Північноатлянтійського Оборонного Союзу західніх держав. В основному його промова мала дуже „примирливий" характер, а коли йому доводилося згадувати про такі критичні місця на Землі, як Південносхідню Азію, Близький Схід, Кипр, Португалію тощо, то він дуже докладно обминав будь-що, що могло б бути інтерпретоване як критику політики детанту в Европі і неґативно заторкнути взаємини з ЗСА.

Очевидно, А. Ґромико подбав про те, щоб у якнайяскравішій формі підкреслити „перевагу соціялістичної системи", мовляв, „положення в соціялістичній співдружбі находиться у разючому контрасті до тих протиріч, які роздирають табор капіталізму", натякаючи тут на економічну кризу на Заході". Одинока трудність на „мирному ленінському шляху", що його нібито вибрали країни соціялістичного бльоку є „антисовєтський, антиленінський, ворожий справі миру курс китайського керівництва. При тому всему, говорив Ґромико, привертають до себе увагу намагання Пекіну присднати до такого свого курсу деякі країни шляхом прямого натиску на них." Враховуючи таку китайську політику, А. Ґромико зазначив у своїй промові, що ця політика є „серйозним ускладнюючим фактором міжнародного життя", з яким має справу Москва, зокрема тепер в період детанту.

Д-р Іван Скальчук

ЗГАДУЮЧИ МИНУЛЕ...

У сорокріччя мистецької та громадської праці Богдана Паздрія

3

Не можна проминути мовчанкою і не згадати, яких вершин мистецького успіху та якого незабутнього, потрясаючого враження на глядача добилась „Заграва" інсценізацією новель — перлин української літератури В. Стефаника, а зокрема новелі „Вона — Земля". Молодим студентом довелось мені побачити „Землю" В. Стефаника в Коломиї на виставі, на якій був теж присутній сам автор В. Стефаник.

Глибока трагіка, щирий та безпосередній патос, і шляхетний патріотизм „Землі" зробили на глядачів потрясаюче враження. І мені здається, що дуже рідко глядач мав змогу пережити такий ступінь патріотично-мистецького напруження, як це пережили глядачі на цій виставі.

По виставі публіка спалахнула такою спонтанною, довготривалою овацією і авторові і режисерові і акторам, що тут, здавалось і автор і глядач і актор творили щось таке суцільно одне, могутнє і монументальне, що мабуть рідко можна досягти навіть в найкращих театрах світової слави.

Так, це був незабутній і неперевершений шедевр!

Коротко перед війною праця Достойного Ювілята в театрі ім. Котляревського, а там в час московської та німецької окупації - у „Львівському Оперному Театрі". А дальше на чужині в Німеччині праця в „Ансамблі Українських Акторів" під керівництвом В. Блавацького, і в останньому часі праця в „Театрі в П'ятницю" під мистецьким керівництвом Володимира Шашаровського у Філядельфії. Крім цього численні виступи на імпрезах не тільки у Філядельфії, але і далеко в різних сторонах ЗСА та Канади.

Пройшло довгих 40 років мистецької праці актора і режисера — Ювілята. Участь Ювілята у понад сотні сценічних творів: драм, п'єс, комедій, а в тому в понад 30-ох оперетах. В багатьох із цих творів Ювілят створив неперевершені креації! Так, як численний і багатий репертуар, в якому Ювілят брав участь, так і діяпазон його таланту і мистецького хисту — дуже широкий, многогранний, різнородний.

Від ролі Мінського в „Дітях Агасфера" Аницького, де Ювілят ставив свої перші кроки на сцені, почерез Гаркушу в народній п'єсі „Гаркуша", до кума в „Народньому Малахії", Миколи в „Украденому щасті", Виборного в „Наталці Полтавці" до Короля в українській прапрем'єрі „Гамлета" Шекспіра — це творчий шлях мистця, актора і режисера, що дав глядачам часто викінчені до досконалости, високомистецькі, часто неперевершені інтерпретації різних характерів від комічних до трагічних включно!

І нашій філядельфійській громаді припала саме честь відзначити скромними імпрезами цей 40-річний Ювілей актора, режисера та громадянина Ювілята Богдана Паздрія, який останніх 15 років жив, працював та творив у нашій громаді та для нашої громади.

Українська громада не може сьогодні вручити Ювілятові ані нагороди Оскара, ані не може надати йому ордену чи звання „заслуженого артиста-мистця республіки", але українська громада, цими скромними імпрезами відзначаючи 40-річний ювілей, виявила свою глибоку вдячність Ювілятові не тільки за його жертвенну і віддану працю, але і за його непохитну і стійку службу ідеї національного відродження українського народу!

Ми горді з того, що Достойний Ювілят з нами і поміж нами! Ми горді з того, що він працював для української молоді, зорганізованої в СУМА, ми горді з того, що він член політичної організації ООЧСУ. Ми горді з того, що наш Ювілят вибрав важку дорогу бездомного емігранта, хоч йому й усміхались великі столичні сцени Львова чи Києва. І ми певні того, що жадні спокусливі нашепти чи обіцянки земляків з „України" — до письменників, мистців та діячів культури „За синім Океаном" — не зведуть нашого Ювілята із того шляху, який він раз і назавжди вибрав.

Складаючи сьогодні щирі побажання дальших творчих успіхів Достойному Ювілятові, українська громада бажає, щоби Ювілят діждався тієї хвилини, коли український вільний театр під його мистецькою рукою зможе дати нові і великі сценічні шедеври, в яких змогли б найти своє вірне віддзеркалення патріотично - державницький підйом нашого червня 1941 р. і героїчні, маєстатичні своєю жертвою постаті недавно минулого воїнів УПА, засланців і в'язнів Воркути, Магадану, Колими, Кінґіру та незрівняно героїчний, визвольний змаг українського народу — за волю і за державність!

І нам хотілося тільки одного, щоби ці нові великі сценічні твори виховували, підносили та полонили серця і душі молодого покоління так, як це робили театральні вистави 30-их років!

І ми впевнені в тому, що достойний Ювілят зміг би це виконати, бо не даром він є вибранцем і улюбленцем не тільки химерних і величних муз: Евтерпії, Талії і Мельпомени, але вибранцем і особливим улюбленцем цієї найбільш величної поміж величними, цієї найкращої поміж найкращими та цієї найбільш великої поміж великими музи, про яку співає поет:

„Велика Ти —
безмежністю ланів,
і піснею тужливого привіту,
незламним духом лицарів-синів
і Кобзаря Великим Заповітом!" —

а цій музі на ім'я: УКРАЇНА.

(Кінець)

25-ЛІТТЯ УЛТПА

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Від Редакції

Випускаючи у світ цих кілька коротких нарисів на гостинних сторінках „Свободи" напередодні святкувань 25-ліття Українського Лікарського Товариства Північної Америки, ми хочемо познайомити українську громаду хоча частинно з тим великим вкладом у життя українського суспільства, який зробило членство нашого Товариства за цих останніх 25 років.

Ці дві сторінки дають тільки фрагментарний образ життя й діяльности Головної Управи УЛТПА, його 15-ти Відділів у ЗСА і Канаді та понад 700 його членів. Зацікавлений читач може знайти більше детального матеріялу на сторінках 75-ти чисел „Лікарського Вісника" або у двох великих книгах у виданні УЛТПА, які в цих тижнях появилися друком, а саме:

1. 336-сторінковий перший том „Матеріялів до Історії Української Медицини" під редакцією д-рів: В. Плюща (головний редактор), Р. Осінчука, Р. Сочинського, А. Жуковського й О. Оришкевича.

2. 400-сторінкова „Пропам'ятна книга з нагоди 25-ліття УЛТПА" під редакцією д-рів: Р. Осінчука (гол. редактор), С. Вороха, П. Джуля, Ю. Кушніра, М. Логази, Р. Сочинського та І. Чолгана.

Ми — українські лікарі на північно-американському континенті, хоча до втоми обтяжені професійною працею, науковою діяльністю та різними громадськими обов'язками, знаходимось у тому щасливому положенні, що маємо змогу без перешкоди плекати українську медичну науку, нашу культуру, мову, релігію та зберігати наші традиції.

У цьому ювілейному році наші думки линуть до рідних сестер і братів — лікарів, в Україні, які стоять на сторожі здоров'я народу, але цієї свободи не мають, живучи під тиском систематичної русифікації, в наслідок чого їхні великі здобутки з ділянці медицини зараховуються до досягнень російської науки.

З нагоди святкування 25-ліття УЛТПА пересилаємо їм наш щирий привіт і запевнення, що наші думки й почування — разом з ними.

Д-р Ростислав Сочинський

Д-р Юрій Кушнір

ЗАКІНЧУЮЧИ ПЕРШЕ ДВАДЦЯТИП'ЯТИЛІТТЯ

Так склалося, що дволітній етап моєї праці на пості голови Головної Управи УЛТПА є тим протягом часу, що замикає 25-літній період існування й діяльности нашого Товариства на північноамериканському континенті.

Як багато колеґ-лікарів мого віку, я зараховуюсь до того покоління, яке по нелегких воєнних та післявоєнних переживаннях, закінчувало свої лікарські студії вже в Новому Світі і тут ставило свої перші кроки на професійній та громадській роботі.

Ми з великою вдячністю згадуємо і будемо згадувати наших колеґ-сеньйорів, професійно вишколених в Европі, які допомагали нам, молодшим, ставати на ноги, і вводити нас у життя. З їхнього досвіду й знання довелося користати й мені, коли напочатку 60-их років я включився в працю Головної Управи а далі, протягом двох років, мав честь і шану очолювати Головну Управу УЛТПА.

Дякуючи гармонійній співпраці з іншими членами Головної Управи, при їхній підтримці та зрозумінні, при наладнаній співпраці з усіми Відділами Т-ва — мені пощастило внести деяку модифікацію в систему праці Головної Управи і добитись за час нашої каденції деяких успіхів у розбудові Товариства.

Одним з перших завдань, що його поставила собі теперішня Головна Управа, було нав'язання якнайширших контактів ГУ не тільки з Відділами Т-ва, але й, персонально, з численним його членством, розпорошеним на широкій території ЗСА і Канади. Ми зуміли зацікавити працею й здобутками Т-ва і так званих „неактивних" членів, що з різних причин не брали, чи не мали змоги брати активної участи в організаційному житті.

Нам було ясне й очевидне, що з факту приналежности до УЛТПА, як професійної організації, повинні б випливати якісь користі для його членів. Тому ми повели акцію в цьому напрямі, щоб наукові праці наших колеґ зачитувані під час наукових з'їздів УЛТПА, були акредитовані Американською Медичною Асоціяцією і були зараховані як післяградуаційні студії. Нам пощастило нав'язати контакти з Відділом Медичної Освіти АМА і одержати офіційне визнання наших наукових з'їздів.

Дякуючи невтомним стараниям наукового референта УЛТПА, д-ра Василя Кінала, офіційний орган Американської Медичної Асоціяції, поміщує періодично повідомлення про існування нашого Товариства, його провід, адресу і т. п.

Беручи до уваги високий тираж цього медичного журналу (150.000 накладу), кожна згадка в ньому про УЛТПА має своє моральне й пропаґандивне значення.

По лінії інформування про працю УЛТПА колеґ-лікарів у Рідному Краю, наш лікар-громадянин, д-р Михайло Данилюк, передав через „Голос Америки" низку репортажів, присвячених нашому Товариству. Дякуючи ввічливості Українського Відділу „ГА" було передано на хвилях етеру майже повний перебіг 10-го Наукового З'їзду УЛТПА у Вашінґтоні, у 1974 році.

Не дивлячись на перевантаження професійною та громадською працею, д-р Роман Осінчук взяв на себе обов'язок зредаґувати наш 400-сторінковий „Ювілейний Альманах", в цілості присвячений 25-річчю УЛТПА, що на днях вийде з друку. До його появи причинилася самовіддана і сповнена посвяти праця цілого колективу людей доброї волі — авторів статтей, щедрих жертводавців, членів Головної Управи та Управи Відділів, врешті головного адміністратора цього видання — д-ра Василя Кіналя, і всім їм належиться за це від нас усіх щиросердечна подяка.

З неперіодичних видань пощастило нам видати в часі нашої каденції перший том цінної праці — „Матеріялів до Історії Української Медицини", під загальною редакцією заслуженого українського лікаря-науковця, проф. д-ра Василя Плюща. Книга саме вийшла з друку в Німеччині об'ємом 336 сторінок, з 16-сторінковим додатком портретів і фотографій, тиражем 1.000 примірників.

В цих трагічних для нашої Батьківщини часах, коли чужа окупація здушує там кожний прояв вільної думки і слова, коли засуджується на каторгу, або замикається в божевільнях українських творців культури, інтелектуалів та професіоналістів, УЛТПА, річ ясна, не могло стояти осторонь загальної хвилі протестів проти цих знущань та переслідувань. Перший такий протест в обороні українських дисидентів вніс д-р Олег Волянський, тодішній голова УЛТПА, на міжнародній конференції психіятрів у Гонолулю, в 1973 році.

Відгукуючись на заклик російського фізика, Андрея Сахарова, наше Т-во вислало ряд листів в обороні українського вченого — кібернетика Леоніда Плюща, та інших політв'язнів, до Об'єднаних Націй, Міжнародного Червоного Хреста, Американського Червоного Хреста, „Інтернаціональної Амнестії", Американської Медичної Асоціяції та ін. У вислідї цих заходів Головна Управа одержала від усіх тих організацій запевнення повної підтримки нашої ініціятиви.

Це схематичний і далеко неповний балянс праці Головної Управи УЛТПА, яку я мав шану очолювати в рр 1974-75. Якщо напротязі цих двох років мені пощастило докласти хоча малу цеглину до загальної будови українського організованого життя на цьому континенті, якщо наші старання та зусилля допомогти Батьківщині і поневоленим братам нашим були хоча деякою мірою успішними, то в цьому велика заслуга моїх колеґ-членів Головної Управи, Управ Відділів та всього членства УЛТПА, за що я всім їм сердечно дякую. Так само хай мені вільно буде висловити щиру подяку Дирекції Українського Інституту Америки в Ню Йорку за гостинний „дах над головою" в репрезентативному будинку Інституту протягом 15-ти років.

Д-р Роман Осінчук

УЛТПА НА ПОРОЗІ ДРУГОГО ЧВЕРТЬСТОЛІТТЯ

Двадцять п'ять років — це довгий шмат часу для кожного з нас у особистому житті, але для організації це ледве перший милевий стовп.

Українські лікарі, як жадна інша професійна група, мусіли постійно боротись за здобуття своєї професії навіть за часів польської влади, яка загороджувала вступ до медичних шкіл так званим „нумерус клявзус" й то на нашій рідній землі. Нелегко здобули лікарі право виконування лікарської практики й тут в Америці. По важких переходах страшної війни та скитальчого життя, брак гроша чи якоїнебудь організованої допомоги, незнання мови та цілком відмінні умовини життя в Америці створювали, здавалось, непоборні труднощі та малі вигляди лікарям на поворот до своєї професії. І наші лікарі починали неоднократно від чорної роботи, від „орделі", щоб таким чином дати мінімальні засоби до життя своїй родині чи своїм дітям. У вільних хвилинах від праці не спочивали, а завзято вивчали мову та підготовлялись до нострифікаційних іспитів, вимоги яких були такі самі, як для американських молодих лікарів, які щойно покінчили медичні школи. Тож старшим лікарям треба було починати від анатомії. Ще трудніші вимоги були до наших колеґ стоматологів, які мусіли по 2-3 роки додатково студіювати в дентистичних школах.

Чи ж в таких умовинах хтось міг думати про організацію? А проте, навіть в таких умовинах українські лікарі, одні з перших, створили свою професійно-громадську організацію, Українське Лікарське Товариство в Америці.

Вож приїхали сюди й такі лікарі, які мали громадський стаж ще в краю та несли відповідальність не за одну справу на Батьківщині навіть у найважчих часах й умовинах польської, большевицької чи нацистсько-німецької окупації. Наші лікарі постійно, ще в краю, йшли з громадою та неоднократно були на чолі не лише професійних чи споріднених організацій, але часто були в проводі суто громадських, культурних, чи навіть політичних організацій.

І саме громадська совість, громадська відповідальність та громадський досвід таких лікарів, беручи до уваги тодішнє важке положення українських лікарів та лікарів стоматологів, заставили їх творити у тому часі професійно-громадську організацію, яка мала їх об'єднати, створити для них так потрібне на початку рідне середовище, давати моральну чи навіть матеріяльну допомогу потребуючим, а зокрема, служити фаховою радою своїм членам, полегшувати заходами організації нострифікаційні труднощі та різні вимоги у різних стейтах, посередничити в одержані фахової праці, творити рідну товариську атмосферу для деякого відпруження від важкої праці, заохочувати молодших колеґ до спеціялізації чи дослідно-наукової роботи, а врешті впрягати лікарську громаду так індивідуально, як теж збірно в громадську працю, у проблеми нашої громади та проблеми політичної еміґрації для оборони прав нашого обездоленого народу та його культури, традицій і його Церкви.

І вже 22 січня 1950 р., у цей наш великий національний день, постало УЛТА чи пізніше УЛТПА, в яке вклали свій розум, свій досвід, свій час і працю та свої гроші різні провідні колеґи так тут в Ню Йорку, як теж по різних осередках скупчення нашої громади в ЗСА та Канаді.

Не місце тут у короткій статті на звітування із організаційно-професійної, наукової чи громадської праці УЛТПА. По 25-ти роках наше Т-во стоїть перед своїми членами та нашою громадою, як сильна, тісно об'єднана професійно-громадська організація, що об'єднує сьогодні сім соток активних членів-лікарів, лікарів-стоматологів, фармацевтів та деяких членів із споріднених професій на терені ЗСА та Канади, у всіх більших скупченнях нашої громади згаданих країн має добре зорганізовані й автономно діючі на своєму терені відділи (14) та центральний провід Головної Управи УЛТПА досі з Ню Йорку, а незабаром у Чікаґо.

Вже на четвертому році свого існування постав та відтоді безперебійно наше Т-во видає свій фаховий, науково-професійний, громадський журнал-квартальник „Лікарський Вісник", що на сьогодні є єдиним незалежним органом українських лікарів у вільному світі, єдиним журналом клінічної медицини українською мовою, і став добрим зв'язковим між своїми і нашим репрезентантом між чужими лікарями. Дорогою власного оподаткування Т-во створило вже в початках допомоговий фонд, а в другому десятиріччі ще й стипендійний фонд ім. М. Панчишина для допомоги потребуючим студентам медицини, особливо тим, що студіюють у Південній Америці чи Европі, й таким чином та іншими ще й організаційними заходами дбає про медичний доріст у Т-ві та скріплення медичної професії. Т-во створило також атмосферу серед своїх членів для постійного вдосконалювання у своїй професії та заохочувало, особливо молодших колеґ, до спеціялізації й таким чином має цілий ряд добрих спеціялістів у всіх ділянках медицини, включно з космічною медициною, та виплекало із себе більш 40 професорів медичних та дентистичних шкіл у обох країнах свого діяння та цілий ряд лікарів-дослідників, які своїми науковими осягненнями здобули ім'я собі і нашій лікарській родині не лише серед американського наукового світу, але також у світовій медицині. Деякі із них просто поклали наукові основи для розв'язки деяких найважливіших медичних проблем світової медицини. Т-во має серед своїх членів й істориків української медицини, що своїми працями збагачують нашу культуру на її найбільше занедбаній нашими істориками ланці, а це історії українського лікарського руху та української медицини.

А, врешті, наша організація виплекала багато провідних громадських діячів для нашої громади, що беруть участь у громадській, політичній та церковній роботі, деякі з них по приїзді до Америки були навіть ініціяторами та співосновниками різних, існуючих досі, громадських організацій, а інші навіть тепер стоять у проводі таких організацій.

Зокрема наші лікарі відзначуються великою жертвенністю. Одні жертвують на якісь свої специфічні культурно-громадські цілі у одноразових великих датках, що доходять нераз до 20.000 дол., а другі жертвують на всякі громадські потреби може меншими, але постійними сумами, але їх підсумовані жертви часто доходять до 50,000 дол. Бож немає таких культурних, наукових, громадських чи церковних потреб, до яких не відкрилося б серце й кишення українського лікаря.

А врешті, перейдімо думкою із минулого у майбутнє. Немає сумніву, що УЛТПА за своїх 25 років існування має досить великі професійні, наукові та громадські осяги. Але чи дійсно наше Т-во досягнуло своїх вершин? Самозрозуміло, що ні! Перед УЛТПА, на порозі другого чвертьсторіччя, ще довгий, може й незнаний шлях праці та розвитку, хоч би з приводу зміни осередку нашого центрального проводу та постійного допливу молодих сил, вже тут вихованих лікарів, лікарів-дентистів, фармацевтів та членів інших споріднених професій.

Тож найперше нам треба сповнити ті цілі, які були ще поставлені на основуючих Загальних Зборах 1950 р., а це:

1. За всяку ціну об'єднати у Т-ві не лише молодих колеґ, але й таких, що ще досі стоять осторонь своєї професійної організації так тут роджених, як теж новоприбулих, а їх є ще добрих 700 лікарів в обох країнах.

2. Негайно відновити зв'язки з українськими лікарями у цілій діяспорі та таким чином створити один світовий центр українських лікарів, який краще міг би репрезентувати наш лікарський світ так на терені СКВУ, як і на міжнародній арені, чи то в Міжнародній Лікарській Організації, чи в ЮНЕСКО, чи взагалі на терені Об'єднаних Націй, коли б нам вдалося туди ввійти та більше конструктивно допомагати нашій громаді боротись за права нашого обездоленого та поневоленого народу на Батьківщині.

3. Скріпивши таким способом свою професійну організацію, посилити творчу роботу на терені Конференції українських академічних професійних товариств та разом із ними створити третю силу, яка могла б лагодити не одні контроверсійні справи на терені нашого УККА, як це вже показалося на деяких його попередніх Конвенціях, злагіднити всякі шкідливі партійні розбори нашої громади та таким чином може й довести до об'єднання усіх політично-громадських сил та створити дійсно один еміґраційний центр для оборони прав нашого народу та нашої Церкви. Наш центральний провід у ЗСА та наша громада повинна відчути нашу організовану силу та не лише відкликатись до нашої кишені, але також прислухатись до нашого голосу.

4. Наше Т-во повинно посилити свою наукову та видавничу роботу не лише у чистій медичній науці, але також у дослідах нашої історії медицини, бож вона є невід'ємною частиною нашої культури. Із цим в'яжеться також відповідне збереження архівів Централі та Управ Відділів, бо і вони колись будуть джерелом до історії української медицини.

5. Постійно тримати тісний зв'язок з нашою громадою та відповідно її інформувати про нашу працю професійну і громадську особливо в теперішньому часі, коли в медичній професії та взагалі в охороні здоров'я нашої країни заходять великі зміни та пляннуються ще більші в недалекій майбутності. До таких зустрічів нашого Т-ва із представниками наших культурно-громадських організацій надавався б на нашу думку „День Подяки". Думаю, що такі пропозиції варті застанови.

6. Врешті різні нові проблеми назріватимуть в майбутності, хоч би згадати такі, як підвищування лікарських кваліфікацій чи навіть вимога періодичних іспитів, соціялізація охорони здоров'я, громадсько-політичні, церковні чи всякі інші сьогодні непередбачені проблеми чи вимоги часу можуть створювати ситуації, до яких лікарі чи наше Т-во буде мусіти зайняти становище.

Д-р Ярослав Восвідка

СВЯТКУЮЧИ НАШ ЮВІЛЕЙ

Минуло двадцять п'ять років від заснування Українського Лікарського Товариства Північної Америки. Чверть століття активного існування професійного Товариства на північному континенті Америки — це поважний вклад в організаційну мережу української громади в діяспорі. Слід відзначити, що в початках діяльність нашого Товариства на місцях нового поселення потрапляла на несприятливі для нас умовини. Чуже середовище, незнання мови, скромні заробітки та безмежні простори, були головними чинниками, що в ранніх початках не сприяли розвиткові Лікарського Товариства. Однак, прив'язання до свого рідного та внутрішня потреба створення питомого середовища, були тими мотивами, що заохочували наших лікарів творити по різних осередках організаційні гуртки, що стали пізніше підвалиною УЛТПА.

Коли ретроспективно поглянемо на діяльність нашого Товариства — то можемо завважити, що УЛТПА — не є нічим новим, тільки продовженням лікарських організацій на рідних землях. Через короткий перехідний етап на еміґрації в Німеччині та Австрії, де були основані, а радше відновлені Товариства Українських Лікарів, по прибуттю тут на стале поселення, почали ми відтворювати й організувати наше професійне Товариство в питомий для нас спосіб. Кажу питомий, бо поклали ми велику вагу на громадську сторінку нашої Організації. Гігієнічне Товариство, Народна Лічниця, Кооперативи Здоров'я, це все громадські риси, що привезли українські лікарі на цей Континент. Не диво, що при зустрічах із тут народженими лікарями українського походження, та при перших спробах співпраці, не завжди можна було знайти спільну мову.

І коли ми святкуємо двадцятип'ятьлітній Ювілей нашого Товариства, надходить „зміна варти" — старше покоління уступає, а молодші доповнюють ряди. Лікарі, що приїхали до цієї країни молодими, а то й дітьми, покінчили американські медичні школи. Тим самим вони мусять відмінно думати та підходити в дещо інший спосіб до громадських справ. Наш Ювілей є ще тим замітний, що зараз Головна Управа Лікарського Товариства переносить місце свого осідку з Ню Йорку до Чікаґо.

Нове середовище, нові молодші люди, змінять напевно обличчя Нашого Товариства. Не думаю, щоб у цьому щось зле або некорисне для нашої Лікарської Громади чи українського загалу. З бігом часу життя вимагає сталої зміни та применення до нових обставин. Як довго ці зміни ідуть в загально-українських рамках, Товариство буде діяти та сповняти свої завдання для добра спільноти.

На протязі двадцятип'яти років Ню Йорк був осередком зорганізованих українських лікарів у вільному світі. Діяння Головної Управи в Ню Йорку перейде до історії Товариства як перехідна стадія.

Її цілею було перещепити традиції рідного краю до нових обставин. Хочемо вірити, що великий доплив лікарів уможливить Головній Управі у Чікаґо розгорнути працю Товариства в ширшому маштабі та дати нові напрямні для кращого розросту Українського Лікарського Товариства Північної Америки.

Д-р Степан Ворох

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І СУСПІЛЬНЕ ЖИТТЯ

Чверть століття в житті кожного товариства це замітно довгий час. Він творить маркантну лінію-межу, яка відділює минулий від будучого періоду в існуванні даного товариства.

Саме цього року сповнилося 25 років від заснування Українського Лікарського Товариства Північної Америки, яке, зовсім неприпадково, мало свої Основуючі Збори 22-го січня 1950 року в Ню Йорку.

Крім знаменної дати, яка відразу вказує на те, що ініціятори Товариства звернули спеціяльно увагу, щоб саме в той, а не інший день творилось Лікарське Товариство, замітним теж є й те, що в резолюціях — постановах цього Першого Загального Збору Українських Лікарів в Америці, на десять точок напрямних діяльностей Товариства, аж дві точки приділено питанню участи лікарів, поодиноко, як також цілости Товариства в громадському житті.

Ось, як вони були подані учасникам Зборів і одноголосно ними прийняті: точка 8-ма: „Заохота членів до участи в громадській праці". Точка 9-та: „Співпраця з іншими українськими науковими й громадськими організаціями".

З повище наведених напрямних Українського Лікарського Товариства ясно видно, що творилась тоді організація, яка побіч найважливішої функції — дбати про здоров'я й життя людини, поклала перед себе друге так же само важливе завдання, — бути активним членом своєї громади. Ці дві точки були подиктовані громадською настановою українського лікарського загалу. Вони, власне, виявляють наскільки важливою справою для українського лікаря є те, щоб він поодиноко й цілість Товариства тісно співпрацювали з громадою, а зокрема з її організаціями, так загально-громадського, як і суто наукового характеру.

Проминуло чверть століття Товариству українських лікарів Америки й Канади, виповненого багатьма ідейними й успішними починами. Можливо, були тоді люди, які сумнівались у можливості існування його на довшу мету, чи навіть у доцільності його творення. Двадцятип'ятилітній період багатогранної дії Товариства виявив, що ініціятори-основники творили його з вірою в ідейність українського лікаря, який на протязі історії української медицини, виходячи з народу, ніколи не покидав його, а навпаки, поповнював найбільш ідейні й творчі кадри.

Зустрічаючись щоденно з людьми всіх суспільних прошарків, український лікар більше як хто інший пізнає й відчуває їхні духові потреби й громадські та політичні погляди. Тому то, таке близьке пов'язання із своїм суспільством наказувало лікареві в минулому, як теж у сучасності, не тільки нести йому професійну допомогу, але часто бути його громадським, а то й політичним речником, коли для цього заходила потреба.

Під час австрійської займанщини Галицької Волости, активною політикою займалися д-ри: Іван Куровець, Евген Озаркевич, Роман Яросевич, Антін Кобилянський, Евмен Лукасевич, Лев Восвідка, а д-р Іван Горбачевський був міністром здоров'я в австрійському уряді.

На Центральних Землях України за часів царату, а відтак під час Української Національної Революції дуже замітну ролю в національному й політичному житті відіграли були д-ри: Іван Липа — міністер здоров'я УНР, Люцій Кобилянський — член Центральної Ради й Радник українського посольства в Туреччині, Борис Матюшенко - міністер здоров'я і член української делегації на Мирову Конференцію в Парижі, О. Юркевич, О. Черняхівський, Тиміш Олесіюк — член Уряду УНР на еміґрації в Польщі й багато інших. Найвизначнішим з-поміж лікарів був д-р Дмитро Одрина, який був Заступником Голови Ради Міністрів, а також Заступником Голови Трудового Конґресу, на якому ратифіковано було Проклямацію Соборности Всіх Українських Земель.

Між іншими, медичну службу в українських військових формаціях і під час визвольних змагань сповняли бувший активний член УЛТПА сл. п. д-р В. Білозор і практикуючий сьогодні в Нюарку, Н. Дж., лікар — сеньйор, дуже активний член УЛТПА, д-р Микола Терлецький, який більше як пів століття віддає свойому народові професійну й громадську допомогу. Вони — це зв'язкові минулого з теперішністю. Після Визвольних Змагань, українські лікарі в Західній Україні присвячувались повністю охороні здоров'я свого народу, засновуючи різні здоровні організації, що мали за завдання освідомлювати народні маси перед небезпеками різних недуг та як хоронитись від них. Цю роботу вели вони видаванням популярних брошур, книжок і виїздами в терен з рефератами. Ці самі лікарі були теж активні в громадській праці. Їхні імена нам знайомі, бо багато з них є серед нас і далі активні в громадському житті.

Після Другої світової війни творились наші лікарські товариства в Німеччині та в Австрії, які, несучи медичну допомогу біженцям, працювали серед своїх громад, згуртованих в т. зв. ДП таборах.

Прибувши на стале поселення до Америки й Канади, ці ідейні лікарі зорганізували УЛТПА, яке стало правдиво професійно-громадською організацією. Д-р Роман Осінчук, основник УЛТПА, був речником українських лікарів в Америці та виступав, як їхній репрезентант на Четвертому Конгресі УККА у Вашінґтоні, започатковуючи цим громадську працю Лікарського Товариства на цьому терені. Крім нього, представниками УЛТПА до

(Закінчення на стор. 4-ій)

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

з нагоди 25-ліття УЛТПА

вітає

НАШ ГЕРОЇЧНИЙ НАРОД НА БАТЬКІВЩИНІ, ІЄРАРХІВ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ, ПРОВОДИ НАШИХ НАУКОВИХ, ГРОМАДСЬКИХ, ПОЛІТИЧНИХ І МОЛОДЕЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ВСЮ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В ДІЯСПОРІ, УПРАВИ ВІДДІЛІВ Т-ВА І НАШЕ ЧЛЕНСТВО

За Головну Управу УЛТПА:

д-р Юрій Кушнір — голова

д-р Тарас Шеґедин — секретар

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І СУСПІЛЬНЕ ЖИТТЯ

(Продовження зі ст. 3-ої)

УККА, в часі 25 літньої громадської праці Товариства були д-ри: Іван Рижій, Ярослав Восвідка, Юрій Кушнір, Степан Ворох, Богдан Шебунчак, Олег Волянський. Вони піддержували провід УККА в корисних для української справи акціях, як і теж остерігали його перед неправильностями, що інколи мали місце в нашій громадській централі.

Під час кризи в УККА на Дев'ятому Конґресі, Лікарське Товариство ввело до керівних органів УККА своїх представників, щоб піддержати його престиж та пробувати допомогти громаді об'єднатись. Щойно історія оцінить, наскільки громада скористала з цього. Лікарі бажали, одначе, бодай в якійсь мірі здержати атомізацію українського суспільного життя в ЗСА. Представники УЛТПА віддавали багато часу й енерґії для полагодження громадських непорозумінь та піддержці ідеї Києво-Галицького Патріярхату. У цій останній проблемі багато лікарів були дуже активні. І знову остаточну оцінку їхньої правдивої відданости так для громадського, як і для церковного життя залишім історії. Вона з певністю оцінить її позитивно, бо вони діяли без жадного особистого заінтересування чи користи, а виключно з бажанням причинитися загально національному добру.

В останніх десятьох роках УЛТПА виявило замітну активність у Конференції Українських Центральних Академічних Професійних Товариств. Представник УЛТПА був часто ініціятором комунікатів Конференції в громадських чи політичних справах, листів-прохань до Українських Католицьких Владик про Києво-Галицький Патріярхат, як також до Українських Православних Владик в справі об'єднання Української Православної Церкви в одній юрисдикції. Конференція Професійних Товариств вислала листи до Міжнародної Конференції Прав Людини ОН в Тегерані 1968 р., та до Президента ЗСА, і міжнародних добродійних організацій в обороні українських політичних в'язнів в СССР, у формуванні яких УЛТПА було видним чинником.

УЛТПА вислало було окремого листа — апель до Міжнародного Конґресу Математиків у Ванкувері — Канада в серпні 1974 р. в справі Леоніда Плюща. В лютому 1975 р. знову вислало листа до Міжнародного Червоного Хреста з проханням допомоги харчами й медикаментами В. Морозові, Л. Плющеві, Н. Строкатій.

За ініціятивою св. п. д-ра Богдана Олесницького, УЛТПА закупило Англомовну Енциклопедію Українознавства для всіх сенаторів ЗСА, щоб вони запізнавались з українськими питаннями із наших, а не з чужих джерел. До реєстру корисних починів Лікарського Товариства треба занотувати ініціятиву т. зв. „100-долярових Бенкетів", в честь Блаженнішого Верховного Архиєпископа Кардинала Кир Иосифа й для піддержки Українського Католицького Університету в Римі. Допомога Православній Академії св. Андрея в Канаді. Широка допомога членства УЛТПА в розвитку Українського Православного Центру в Савт Бавнд Бруку. Піддержка у виданні Енциклопедії Українознавства, допомога УВАН, НТШ, УВУ, молодечим організаціям — Пласт, СУМА, ОДУМ, а на Фонд Катедр Українознавства при Гарвардському університеті українські лікарі склали триста тисяч долярів. Лікарське Товариство організувало медичний догляд для таборуючої молоді та заохочувало українське студентство вивчати медичну професію, бо годі уявити собі українське суспільство без свого лікаря. Для цього писалось статті, улаштовувалось зустрічі зі студентами та читалось реферати. Для матеріяльної допомоги студентам медицини й споріднених фахів УЛТПА створило „Стипендійний Фонд ім. Проф. Маріяна Панчишина", яке по сьогодні на протязі десяти років виплатило коло п'ятдесяти тисяч долярів допомоги.

Не чужою для УЛТПА є доля української діяльности. Тому то на Другому СКВУ, в Торонто воно не тільки що дало науковий реферат, але брало жваву участь в нарадах різних комісій та причинилось до введення двох точок до нового статуту СКВУ, які будуть допоміжними в розвитку цієї нашої світової громадської централі. УЛТПА назначило свого представника до Пленуму Секретаріяту СКВУ, який своєю позитивною настановою й наполегливою працею буде допомагати в організаційному удосконалюванні світової громадської надбудови.

Українські лікарі не можуть бути байдужими до неупорядкованости й нездорового явища у нашому політичному секторі. Тридцятип'ятилітній розбрат, брак одного, всіма українськими політичними середовищами визнаваного центру, це дійсне лихо. Представник УЛТПА запропонував Конференції Професійних Товариств подати до відома українському громадянству, в пресі, погляд проводів професійних організацій на цю справу, який був поміщений в „Свободі" 25 квітня 1975 р.

Подати нашому суспільству точний перегляд праці лікарського товариства нема змоги в короткій статті, а щоб описати вклад всіх українських лікарів в широкому житті громади, треба б окремої об'ємистої публікації, бо він дійсно великий. Ми завважуємо українського лікаря на різних позиціях суспільного життя, починаючи від зв'язків із сенаторами, як наприклад, д-р А. Жуковський, до членства управи народних домів чи церковних братств.

Скептики можуть ставити питання, яка будучина перед українським Лікарським Товариством, а лікарем — громадянином зокрема. Хто буде продовжувати цю гарну традицію лікаря, чи не грозить небезпека, що з нашим відходом зникне український лікар — громадянин. Ні! Факт, який заіснував в червні 1966 року вказує на те, що лікар громадянин не зникне. Ось запевнення. Коли в Ню Йорку приготовлявся стодоляровий бенкет для вшанування Великого Сибірського Каторжника та для матеріяльної піддержки Українського Католицького Університету в Римі, українська Медична Громада в Салямаиці — Еспанія переведа збірку між собою на закуп одного стодолярового квитка й вислала його до Ділового Комітету цього бенкету до Ню Йорку з допискою: „Хоч ми далеко від української громади в Ню Йорку, ми українські студенти медицини в Салямаиці — Еспанії бажаємо взяти участь разом з вами у цій небуденній події — стодоляровому бенкеті для піддержки великих задумів нашого Духового Батька — Верховного Архиєпископа Кир Иосифа Сліпого".

Багатозначний факт. Студенти, яким ніколи матеріяльно не переливається, дехто живе тільки із стипендії, переводять між собою збірку, щоб купити один квиток вступу на бенкет і щоб таким чином символічно бути разом із своєю громадою. Цей почин українських студентів медицини говорить про нерозривність їх із своєю громадою і бажання активної участи в її житті, будучи ще тільки медиками. Ставши лікарями, вони з певністю продовжуватимуть славну традицію українського лікаря-громадянина.

Декілька років тому хтось із журналістів написав був статтю „Колись були лікарі громадяни". Ми додали б на закінчення цієї статті, що український лікар-громадянин є і буде.

Д-р Степан Ворох

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Пам'яті чесної, заслуженої Людини

Вибувають із наших наукових та громадських рядів небуденні заслужені громадяни...

Сорок днів тому Боже Провидіння вибрало, а невблаганна смерть забрала ненадійно та передвчасно із нашої громади одного з кращих, — провідного, загально любленого й заслуженого громадського діяча й науковця, проф. д-ра Василя Стецюка.

Всі ми з важким смутком у душі прощали його в останню дорогу та вшанували того, хто ціле життя присвячував своїй родині, професії, громаді та українській науці.

Кожен, хто так як я мав можливість із ним зустрічатись чи говорити про різні громадські справи, відчував і цінив особливі прикмети його характеру, його особисту й національну гідність, його глибоку віру у свій народ, свою Церкву, відданість своїй громаді та тиху й жертвенну працю для неї.

Смерть закрила очі св. п. Василя серпанком ночі, а душа його сьогодні мандрує на шляху до вічного, до вічного спочинку. Великим смутком та жалем сповита не лише його дружина, його син, сестра та родина, але також ціла громада, а зокрема краяни із його вужчої батьківщини, Новоселеччини та рідного села Гниличок.

Бож напевно, в інших умовинах прощали б його сумним гомоном дзвони гарної церкви в Гниличках, що світила банями далеко-далеко на високорівні нашої подільської землі. І напевно пшеничні хвилясті лани стелилися б своєму доброму синові в останньому поклоні, а постійні супутники селянської праці — жайворонки, так притаманні для подільської землі, прощали б його особливо тужливими трелями. Та й придорожні тополі таємничим шелестом відмовляли б заупокійну молитву та гнули б свої чуби у пошані до тієї чорної землиці, на якій колись Покійний Василь виростав. А ця рідна земля липла до його босих хлоп'ячих ніг та вбивалась не менше у його ноги, але й у його душу.

Св. п. проф. д-р В. Стецюк

Цієї землі не обтряс Покійний по чужих скитальчих шляхах, а приніс її таки сюди — до Америки, бо він її любив аж до смерти й служив їй ціле життя, як добрий її син.

І не зважаючи на це як багато титулів, наукових чи громадських він має, на які він чесною працею заслужив, Покійний Василь залишиться у серцях нашої громади в першій мірі, як чесна й заслужена українська людина.

Д-р Роман Осінчук

ПОЛІТИЧНІ ПОМИЛКИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

використовували для себе горішні верстви Південного В'єтнаму, не дбаючи за реформи в інтересі сільської людности. Дійшло до того, що комуністи створили в Південному В'єтнамі свою повстанську організацію В'єтконг. Мавши допомогу великої частини сільської людности, чинили багато шкоди війську Південного В'єтнаму і американцям. Зброя приходила з СССР та з Китаю.

Американський Уряд не вмів примусити провідників Південного В'єтнаму до політики реформ і демократичного правопорядку. В цій країні часто відбувалися державні перевороти, не вгавала ворожнеча між католиками й буддистами, була поширена спекуляція, росла дорожнеча, від якої терпіли найбільше люди незаможні. Всі ці недостачі використовувала комуністична пропаґанда, обвинувачуючи „американських імперіялістів" у всіх гріхах...

Коли впав французький колоніяльний режим у В'єтнамі 1954 року, то у Вашінґтоні уявляли, що комуністичний рух пошириться з Китаю на всю південну Азію. Не взято до уваги, що народи Індокитаю і компартії цих країн бояться панування комуністичного Китаю, вони „національ - комуністи", як в Европі юґославці та албанці.

Командири американські в Індокитаї мали надію новочасною зброєю та масою війська зломити в'єтнамський „національ - комунізм". Криваві втрати в далекій країні збудили в американському суспільстві невдоволення війною, якій не було видно кінця. Формальне замирення між американцями та Південним і Північним В'єтнамом у Парижі 1973 року було для комуністів тільки „передишкою": вони бачили неохоту Вашінґтону боронити Південний В'єтнам американським військом. Ті, що знали слабість війська Південного В'єтнаму, вважали, що Сайґон не витримає натиску Півночі. Так і сталося у квітні 1975 року.

Без воєнної слави покинула Америка В'єтнам і Камбоджу на ласку і неласку комуністам. Єдиною втіхою політикам Вашінґтону може бути той факт, що тепер почнеться суперництво за впливи в Індокитаї двох комуністичних імперій: Москви і Пекіну. В'єтнам прихильний до Москви, Камбоджа до Пекіну. Створилася в Південній Азії зовсім нова ситуація: не стало американських „імперіялістів" і на арену виходять комуністичні імперіялісти...

За політичні помилки своїх урядів доведеться народам дорого платити, часто ціною крови.

При цій нагоді можна згадати слова славного дипломата часів Великої Французької Революції наполеонської імперії та реставрації — Таллейрана Він казав про політичні помилки, що вони бувають гірші за злочин...

Створено Комітет для утривалення пам'яти проф. Б. Іваницького

Філядельфія. — Тут оформлено Громадський комітет під проводом проф. Миколи Степаненка, завданням якого буде подбати про утривалення пам'яти визначного вченого, ректора Української Господарської Академії та Українського Технічно - Господарського Інституту (УГА-УТГІ) й першого голови Української Національної Ради проф. д-ра Бориса Іваницького. Як відомо, 25 січня ц. р. домовину з тлінними останками сл. п. проф. Б. Іваницького перевезено на Український Православний Цвинтар у Бавнд Бруку. На черзі тепер здвигнення й посвячення пам'ятника, а також видання пропам'ятного збірника. Окремі організації та установи, в тому з Державного Центру УНР в екзилі, УТГІ, Товариство УТГІ, Об'єднання Українських Лісників та Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів розпочали збірку потрібних фондів на цю ціль. Всі пожертви Громадський комітет просить надсилати на адресу: Alliance of the Friend of Ukrainian Democratic Republic in the USA, 5004 Old York Rd. Philadelphia, Pa. 19141 з допискою, що гроші призначені для Громадського комітету утривалення пам'яти проф. Б. Іваницького.

Академічний вечір Українського Вільного Університету

Пассейк, Н. Дж. (ияк) — У неділю, 20-го квітня, тут в Українськ. Централі при Ґовп Авеню, заходом Фундації УВУ, відбувся Академічний Вечір УВУ, в якому взяв участь ректор проф. д-р В. Янів.

Академічний Вечір відкрив голова Фундації УВУ Іван Буртик, вітаючи ректора і о. протопресвітера Т. Форостія. І. Буртик висловив жаль з приводу смерти проф. д-ра В. Стецюка, і закликав присутніх хвилинною мовчанкою вшанувати його пам'ять.

Далі І. Буртик у короткому слові сказав про вихватки Москви проти Українського Вільного Університету, він цитував слова М. Павленка, речника Совєтів в яких той накидається на УВУ, як „буржуазну інституцію", що змагає до завалення совєтської влади, а також на Кардинала Сліпого, нашу Церкву та на д-ра Янева.

Виступ ректора УВУ на нашому терені, це його прощальний виступ після поїздки по Америці та Канаді. Мета цієї поїзки була — здобути фонди для існування УВУ, бо баварський уряд ставить до нього певні вимоги: кількість професорів, фінансове забезпечення їх, певна постійна Фундація яка уможливила б безперебійне навчання в УВУ.

У інформативній доповіді д-р В. Янів розповів біля сотні присутніх, про історію УВУ, світлі моменти і про тіні. Був і занепад, що його спричинила масова еміґрація українців до заморських країн, коли з чотирьох сот студентів залишилось заледве сорок, а з тим припинилось авдиторне навчання.

Світлим моментом в історії УВУ треба вважати факт, коли його ректор, проф. д-р Іван Мірчук, виєднав у баварського уряду визнання для нього, а тим самим — право надавати наукові титули. Коли в Німеччині настало економічне чудо, німецький уряд звернув увагу і на УВУ. Тоді повстало Українське-Німецьке Т-во, щоб культивувати українську культуру. Допомога німецького уряду була поважна. УВУ почав нав'язувати зв'язки із чужинецьким світом і знову перейшов на авдиторне навч. в літніх і зимових семестрах Ректор В. Янів, згадав про сходознавство, курси укр. мови, про факультети: філософічний і правно-суспільних науки і підкреслив, що йому приємно подати, що він, хоч католик, довів, що в УВУ відбувся Богословський курс Української Православної Церкви, бо він стоїть на становищі, що у вільній Україні університети мусять мати й повноцінні Богословські Факультети.

Не завжди студенти мають змогу приїжджати до Німеччини, а тому УВУ старається вести курси української мови напр. в Англії. Згадаючи про соборність УВУ, ректор В. Янів ствердив, що досі на всіх 18 ректорів, було 8 галичан, 8 з наддніпрянської України, один з Чехії і один з Румунії. В дальшому доповідач спинився на виданнях УВУ, — цей доробок сягає 18 тисяч друкованих сторінок. Серед видань — Науковий Збірник у честь проф. Ю. Шевельова, в якому взяло участь 50 учених з них 30 не-українців, та Збірник присвячений пам'яті заслуженого ректора УВУ проф. Івана Мірчука. В минулому році в адиторному навчанні брало участь 48 професорів. Багато колишніх професорів УВУ, які виїхали з Німеччини, знову повертаються викладати в УВУ, бо його люблять і поважають. Також розгорнено широкі міжнародні зв'язки. Відбуто 13 Вечорів, присвячених філософові Т. Сковороді, що сприяло популяризації УВУ. Про Український Вільний Університет є в німецькій енциклопедії Брокгавза, а через це і в англійському довідникові, що дає нагоду студенству світу знайомитися з УВУ, а тим самим і з українською культурою, та взагалі з українськими справами.

Німецький уряд сприяє університетові в усьому, але вимагає і Фундації, що мала б досягнути суму б. одного мільйона дол. Потреба Фундації — конечна. Треба вірити, що жертвенне українське громадянство зрозуміє вагу цієї української інституції і свій обов'язок супроти неї виконає з честю.

Наступним доповідачем була д-р Валентина Калиник, тема доповіді: „Українська жінка в сучасній Україні".

Спинившись на 1975 році, як жінки в СССР вона довела, що жінку в СССР закріпачено, а „рівність" вона осягнула лише в колгоспній „панщині", чи на іншій непосильній каторзі. Працюючи 12 годин денно, вона не має часу на материнство, як і на нормальне життя. Розмову про рівноправність жінки в СССР є звичайною, ще одною совєтською брехнею.

В програмі вечора була доповідь проф. д-р В. Янівa про „Значення В. Симоненка в українській літературі". Прелеґент спинився над чотирьома елементами в його творчості: перший — елемент Матері; другий — елемент любови; третій — елемент Дідівства, тобто тяглости роду, несмертности нашої нації, вічність української родини. Четвертий елемент — рідна Хата, традиція.

З причини пізньої години запляннована доповідь мґра Імре Кардашинця п. н. „Карпатська Україна в документах закордонної мадярської політики" не відбулася.

Голова Фундації УВУ Іван Буртик з панями, які приготовили перекуску-солодке, п.п. С. Марченко, Ничка і М Химинець, зробили ректорові В. Янову несподіванку, принесли великий торт із засвіченими 65-ма свічками, вшановуючи його 65-ліття. „Многая літа", [illegible] від о. протопресвітера Т. Форостія та овації численних гостей слідували. Тамара Кардашинець в часі прийняття читала вірші д-ра В. Янева. Вона, знаменита рецитаторка, а крім того сама була ними захоплена.

Керівник програми, д-р О. Ничка, подякував прелеґентам за цінні доповіді, а присутнім за прибуття.

Флашінґ у поклоні Тарасові Шевченкові

У неділю 27-го квітня ц. р. у парафіяльній залі церкви „Благовіщення Богородиці" у Флашінґу, Н. Й., відбулася святочна академія у честь Тараса Шевченка.

Про творчий шлях і боротьбу генія проти окупанта України, яка продовжується до сьогодні, виголосив мґр Б. Мельник, по-англійськи доповідав М. Мельник.

У мистецькій частині співав хор під диригентурою інж. Володимира Фриза, виконавши 6 пісень. Збірну рецитацію „Тобі Тарасе" продеклямували учні Школи Українознавства, зодягнені в народні строї під керівництвом учительок І. Мюк і Я. Ядлицької. Бандуристи під проводом Я. Стахова відіграли кілька українських мелодій. Танцювальний гурток школи під під керівництвом пп. О. і Е. Войцік відтанцювали три танки. Крім того слідували сольоспіви при бандурі, деклямації й інше.

Опісля учні школи перед портретом Т. Шевченка, невмирущого генія України, склали китиці квітів.

Наприкінці декан о. П. Федорчук подякував усім виконавцям за багату й гарно виконану програму і заохочував плекати українські культурні надбання, традиції і звичаї. Бо культурні і національні імпрези мають велике значення в організованому житті нашої громади, а особливо вітальний вплив на молоде покоління.

Юліян Фриз

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Інвестиґаційний репортаж...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

іншій події, установі чи її потягненнях, а тільки для повного поінформування зацікавлених найширших кіл громадянства цілком об'єктивним спостерігачем виявити все, що читачам цікаве і що заторкує загальний інтерес.

Редактори „Свободи" з дотепом відбивали „камінці", що летіли в „їх город", коли дехто з присутніх висловлював сумнів, чи є у нас така преса, щоб „всю правду" могла надрукувати, і чи є вже такі „читачі", щоб ту „всю правду" з толерантністю вміли прийняти без образ, якщо б когось з них, а радше їхню групу, такий — хай „найідеальніший" і „найоб'єктивніший" — репортер зачепив.

З боку дискутуючих старших журналістів („батьків") було велике намагання толерантно трактувати „американський ентузіязм" молодших колеґ, — що так скажемо, — „дітей" чи навіть „внуків", продукту американських шкіл, журналістів американського хову. Тому в звертанні до панелістів, кожен дискутант вживав окреслення „симпатичні колеґи", або „симпатичні доповідачі", але все таки журналісти - ветерани попри всі їх найщиріші намагання не могли погодитися з висновками „молодих ентузіястів" і вказували на те, що часто - густо в безоглядному розкриванні всього і вся, у перетрушуванні „святая святих" Америки є велика доза сенсаціоналізму, бажання догодити „босові", виграти в конкуренції з іншими приватними публікаціями тощо, а не „відновлення суспільства", як про це красномовно говорить цитата з Джека Андерса, тому, що на думку, напр., О. Питляра дуже часто тут з „брудною водою з купелі викидається і дитину".

А на думку ред. Івана Кедрина „підрізування гілки на якій сидиться", якщо йде про розторощуючу критику таких вітальних для безпеки країни інституцій, як Сі-Ай-Ей чи Еф-Бі-Ай.

Модератор „панелю" ред. Зенон Снилик разом із своїми співпанелістами давали вичерпні відповіді на всі питання, втримуючи дискусію на належному рівні. Цілий вечір, ведений цікаво, дотепно і з користю для слухачів, лише підтвердив вислів голови Клюбу інж. І. Жуковського, що такі „п'ятниці мусять відбуватися частіше".

У Філядельфії відбулася...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Титли, Степана Шкафаровського, Ярослава Шуля. У танках, крім цілого ансамблю, виступали як солісти: Роксоляна Бабюк, Стефа Назаркевич, Оля Піскор, Ніна Ступак і Олег Декайло.

Постановка п'єси була в руках Лідії Крушельницької; диригент — Лев Струтацький; хореографія — Рома Прийма-Богачевська; оформлення сцени і костюми — Слава Ґеруляк; освітлення сцени — Марійка Шуст; конструкція хатніх меблів — Юрій Костів. Музичний супровід дала 12-членна оркестра. Спонзором вистави був Український Студентський Клюб при Пенсильвенійському університеті.

Численна публіка бурхливими і частими оплесками нагороджували гру, співи і танки молоденьких виконавців і кількох „підстаркуватих парубків". До великого успіху вистави дуже спричинилися мальовничі стилеві костюми та чудово розмальовані декорації. Оплески довго невгавали після закінчення останньої дії, коли публіка вітала керівників і виконавців цієї народної драми. Від Об'єднання Мистців Української Сцени режисер Лідія Крушельницька одержала кіш квітів, а голова ОМУС-у Володимир Шашаровський в імені цієї організації та Філядельфійської публіки подякував і ґратулював п-і Крушельницькій, всім виконавцям і всім мистцям, які спричинилися до великого успіху цієї вистави.

О. проф. Ю. Шумовський доповідав на свяченому

Ірвінґтон, Н. Дж. (а.д.) — В неділю, 18-го травня тут в Українській Православній Парафії св. Тройці після Богослуження відбулося в парафіяльній залі церкви Великодне свячене з доповіддю пароха о. проф. д-ра Юрія Шумовського на тему „Стан Української Православної Церкви в УССР". Святочну трапезу започатковано відспіванням „Отче наш" церковним хором під керівництвом інж. Дмитра Олійника, та благословення дарів о. Ю. Шумовським.

Голова Парафіяльного уряду Олександер Линник відкрив святочну трапезу і нею проводив, привітав учасників парафіян та присутніх гостей. З черги парафіяльний хор відспівав кілька релігійних пісень, а проф. д-р Ю. Шумовський розказав про долю Української Православної Церкви в Україні і її нищення большевиками за минуле понад півсторіччя, ілюструючи свою доповідь статистичними даними. По закінченні обіду, який приготовило сестрицтво св. Покрови під керівництвом п-ні Віри Пасько, о. Ю. Шумовський прозів молитву, а церковний хор на кінець імпрези відспівав Христос Воскрес.

Сенат проголосував створити Аґенцію охорони споживачів

Вашінґтон. — У четвер, 15 травня, Сенат 61-им голосом проти 28-ох проголосував законопроєкт, що пропонує створити незалежну федеральну аґенцію, завданням якої було б заступатися за права споживачів - покупців під час переслухань чи засідань інших федеральних аґенцій, а також в судах, коли обговорюватимуться чи вирішуватимуться такі справи, як ціни на продукти, їх якість тощо. Аґенція також мала б бути центром інформації для споживачів і головним посередником щодо їхніх зажалень. Законопроєкт, який тепер буде переданий на розгляд Палати Репрезентантів, зазначує, що Конґрес після 3-ох років матиме право переглянути працю Аґенції і рішити, чи припинити її діяльність, чи продовжувати. Бюджет для цієї аґенції виноситиме 20 мільйонів річно.

Федеральна Рада Резерв зменшила дисконтову стопу

Вашінґтон. — У четвер, 15 травня, Федеральна Рада Резерв повідомила, що обнижує дисконтову стопу, тобто, рівень відсотків, які ця Рада накладає на позички для банків, із дотеперішніх шість і одної четвертої процента до 6 процентів. Це є перший захід Федеральної Ради Резерв від початку березня щодо збільшення постачання грошей, що має на меті спричинитися до поборювання економічної рецесії. Останній раз, коли дисконтова стопа була на такому низькому рівні, було на початку червня 1973-го року. Рада Резерв повідомила про обниження в дисконтовій стопі в час, коли відсотки на інші роди позичок також впали. Таким чином можливості одержати позичку покращали, що повинно допомогти різним секторам економіки збільшити продукцію, бо коли збільшується постачання грошей, то зростає запотребування на різні продукти.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ВИСТАВКА ЛЮДМИЛИ МОРОЗОВОЇ

Гентер, Н.Й. — З Гантеру інформують, що в суботу, 24 травня відбудеться відкриття виставки нових картин Людмили Морозової в Гантері Н.Й. Виставка буде відкрита від середи до неділі протягом цілого літа.

ЛІСОВА СЦЕНКА „ПОДОЛЯНОЧКА"

Ірвінгтон, Н.Дж. — Управа 86-го Відділу Союзу Українок Америки влаштовує в неділю, 1-го червня ц.р., о год. 3-й по полудні в залі церкви св. Івана Хрестителя при Сенфорд евеню лісову сценку „Подоляночка", яку виконають діти музичного дошкілля при Українському Музичному Інституті. Після сценки відбудеться забава для дітей.

ПОДЯКА

Ініціяторам і організаторам зустрічі з приводу мого дев'ятдесятиріччя, Всім, що привітали і обдарували мене, і Тим, що своєю присутністю виявили добре відношення до мене,

ЩИРО ДЯКУЮ.

З глибокою пошаною,

ПРОФ. ІВАН ПАЛИВОДА

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКЕ ФУТБОЛЬНЕ Т-ВО, ІНК., НЮ ЙОРК, Н. Й.
(Ukrainian American Soccer Association, Inc., New York, N.Y.)

повідомляє всіх Членів, що

ШИРШІ ІНФОРМАЦІЙНІ ЗБОРИ УАФТ-ВА

відбудуться

в п'ятницю, 23 травня 1975 р. в приміщенні домівки УСК-у

33 Схід 7-ма вулиця в НЮ ЙОРКУ.
Початок — година 7-ма вечора

В ПРОГРАМІ: обговорення справ, зв'язаних із новонабутим будинком і справ спортової діяльности УСК-у. Виміна членських виказок (після заплати членських вкладок), що з першим червнем 1975 р. будуть конечно потрібні на право голосу у всіх рішеннях справ УАФТ-ва. Різне.

ЗА УПРАВУ УАФТ-ва НЮ ЙОРК, Н. Й.

РОМАН Я. ЛИСНЯК
(Голова)
ОЛЕКСАНДЕР РЕДЬКО
СПИРИДОН ЩЕСНЮК
(Секретарі)

В першу неділю червня (1 червня) 1975 р.

— відбудеться —

ВІДПУСТ У ҐЛЕН-КОВІ, Н. Й.

при Манастирі Св. Йосафата

ЗАПРОШУЄМО ВСІХ НАШИХ ГРОМАДЯН ВЗЯТИ ЛАСКАВУ УЧАСТЬ.

оо. ВАСИЛІЯНИ

Посвячення церковної площі у Чікаґо

Чікаґо — Посвячення площі під будову нової української католицької церкви св. Йосифа в Чікаґо відбулося в неділю 6-го квітня 1975 р. Це був початок будівельної фази нової церкви. Акт посвячення довершив Владика Ярослав Габро в присутності коло 500 парафіян.

Владику впроваджено до церковного притвору, де його привітали, традиційно хлібом і сіллю, члени парафіяльної Ради Директорів, Рудольф Пришляк і Олег Куріца. Рівнож представники молодечих організацій склали привіти, Уляна Наваринська від Української Християнської Молоді, Тома Козак від Клюбу Молодих Людей, Дана Попович від „Рідної Школи", і Тарас Пришляк від англомовної парафіяльної катехитичної школи.

При вході до церкви парафіяльний мішаний хор під проводом маестра Юліяна Позняка відспівав „Христос воскрес" Каштальського. Капелянував Владиці під час Служби Божої о. крилошанин Василь Білінський, канцлер дієцезії св. Николая в Чікаґо. Службу Божу відправляв о. парох Йосиф Шарий.

У своїх проповідях о. парох підкреслив конечність створити сприятливі обставини, в яких люди могли б виявити свою віру, як українці-католики. Сказав: „Звернім всю нашу увагу на будову найгарнішої української церкви у світі на славу Божу, щоб ми в тій церкві мали найкращу змогу спасти себе в українськім католицькім дусі".

По Службі Божій відбулося посвячення площі, а зараз, опісля велике число парафіян зібралося у церковній залі на парафіяльне свячене, під час якого Р. Пришляк, голова Ради Директорів, просив парафіян до співпраці. Голова Будівельного Комітету, В. Шулковський, намітив ціль будівельної акції тими словами: „Збудуймо нову церкву у Святім Році на славу Божу і для грядучих поколінь".

Владика Ярослав заохотив присутніх словами: „Нехай Ваша глибока віра в Бога і надзвичайна любов і прив'язання до свого українського католицького обряду проявляться великими і щедрими пожертвами. Ваш небесний опікун св. Йосиф допоможе вам осягнути ту благородну ціль — здвигнути цей храм. З Божою волею на другий рік знову зберемося всі разом, щоб посвятити вашу нову церкву на славу Божу і для глядучих поколінь".

Між визначними гостями, які були присутні на Свяченім був також інж. Зенон Мазуркевич, архітект нової церкви. Інж. Мазуркевич повідомив, що на підготовчих засіданнях до святкування 200-річчя Незалежности Америки, ці дві українські церкви запропоновано якнайкращі зразки української церковної архітектури в ЗСА, а саме катедральний храм св. Николая в Чікаґо і запроєктована церква св. Йосифа.

На закінчення програми Роман Дворянин, голова фінансової комісії, проголосив з вдоволенням: „Ми сьогодні зібрали понад 60.000.00 дол. Це велика сума, але це лише початок. Наша ціль — зібрати 500,000.00 дол на нашу нову церкву, та з Божою допомогою і вашою жертвенністю ми це осягнемо".

для грядучих поколінь".

Бандуристи Ню Йорку учасниками культурно-виховної програми

Користаючи в неділю з гарної погоди та дотримуючи обіцянку дітям, ми рішили відвідати музей у Ню Йорку при 82 вул. і Центрального Парку.

Зараз при вході до музею зустріла нас приємна несподіванка: ми побачили двох юнаків у вишиваних сорочках, шараварах і кунтушах. Зразу подумали, що відбудеться якась українська імпреза або тим подібне. При віконці симпатична пані поінформувала нас, що кожної суботи і неділі в цім же музеї відбуваються безплатно культурно-виховні програми американських та різних етнічних груп. І якраз в цьому тижні, себто 26 і 27-го квітня ц. р. японська та корейська група ставили свої клясичні і народні танки, американська група демонструвала ручні вироби зі соломки, а від української групи виступали молоді бандуристи з Ню Йорку в складі: Петрусі Котик, Лінди Ларсон, Лідії Чорної, Ярослава Стахова, Марка Івасикова та Ярослава Саленка.

Програми були оригінальні і цікаві. Я винесла дуже приємне враження і не сумніваюся щодо американської публіки. Вони більше всього концентрувалися на етнічних програмах, особливо на виступі наших бандуристів. Для більшости з них це було рішучо щось нового, чого вони ніколи в житті не бачили й не чули.

Мені, як українці, було приємно почути й побачити захоплення американців бандуристами. Все їх дуже цікавило: строї, українська музика й самі бандури. Славко Стахів давав кожному вичерпуючі інформації. Була також при цім нагода пояснити багатьом, особливо студентам, що українське мистецтво не має нічого спільного з російським і що українці і росіяни це дві окремі нації. Багато з присутніх були вже обзнайомлені з українськими вишивками, різьбою та писанками. На їхню думку українське мистецтво в своїй оригінальності, красках та різноманітності є найбагатше, з цього яке вони коли-небудь зустрічали.

Ще один цікавий і зворушуючий епізод, якого я була свідком: одна з працівниць музею, мабуть якогось іншого відділу, спізнилась на жаль на українську програму. Побачивши, що бандуристи приготовляються до відходу, вона без надуми впала на коліна перед Славком Стаховим і цілуючи його кунтуш, просила заграти їй хоч би одну українську пісню. Звичайно, що Славко Стахів не відмовив, він з надхнінням зіграв „Полтавський танок". Мене огорнув невимовний жаль, я подумала: Яка це іронія — бандура стає на чужині популярною, а на Україні ворог намагається затерти кожний слід славної минувшини бандури і як суто національного інструменту, обмежуючи її в дальшому розвиткові, зводячи бандуру до підрядного акомпаньяментного інструменту.

Любомира Болехівська

У 25-ліття Пластової Станиці в Ню Йорку

Пластова домівка в Ню Йорку стоїть на розі 9-ої вулиці та 2-ої евеню. Цілий тиждень вона пуста, а оживає в п'ятницю і в суботу. Але тоді...

Приходжу під домівку о год. 6-ій у п'ятницю, вітаюсь з товаришами і товаришками й біжу нагору. Маю ще пів години часу, щоб приготовитись до сходин. Домівка починає оживати. Дижурні розпочинають свій обхід з книгою, в якій записують, де котрий гурток має свої сходини. Чути сміх, розмови, крике. Ніде не видно тієї апатії, яка нас оточує у цьому великому місті. Переважає пластовий дух — кожен тут молодий (хоча духом) і сподівається всього найкращого від життя.

Година 6.30 — прибувають члени мого гуртка. Майже всі вони приїжджають з-поза Мангатену, один приїздить аж з Ронконкоми. Починаються сходини.

—Гай, друже!

—Хлопці, прошу говорити по-українському!

—Добре, друже!

—Гуртковий, відкрий сходини!

Сходини відкрито, протокол відчитано, починаємо дискусії, гутірки — щотижневу працю. Не маємо своєї власної кімнати, тому мусимо ділитися кімнатою з іншими гуртками. Коло нас сидить дівочий гурток. Дівчата співають голосно, так що їх треба аж перекричувати... а хочеться тільки слухати...

Друже, є вільна кімната. Можемо там провадити далі сходини.

Встаю трохи з жалем. Повторяємо азбуку Морзе.

—Хто може відчитати слово: . -. — .-. — .— ..—?

—Яким знаком починаємо депешу?

Впоряд — Струнко! Спочинь! На стан відчисли! — Мій гурток знає впоряд, але не хоче виконувати його як слід. Над цим треба працювати. Хочемо добре „показатися" на Святі Юрія!

Закриваємо сходини пластовим привітом „СКОБ!" — і виходимо під домівку. А там вже багато молоді: більшість з них бачиться тільки раз на тиждень, і тому так не хочеться розходитись домів. Але година пізня й домівка поволі пустіє. Тільки станичний, ст. пл. Андрій Ластовецький походжає по домівці, переглядає кімнати.

В суботу відбудуться новацькі сходини, а увечері може буде вечірка. Час на стрічі.

Мене батьки вперше припровадили до Пласту 10 років тому, і відтоді наша станиця стала важливою частиною життя. Домівка тоді була ще стара, неперебудована. Не було ще окремих курінних кімнат — була одна велика заля, в якій відбувалися наші новацькі сходини Цю залю огрівали три малі газові „пєцики".

Тепер наша домівка зовсім відновлена. Кожен курінь має свою кімнату. Ті що тоді були новаками — сьогодні починають працювати вже в проводі кошів, та як виховники. Тепер багато українських родин випровадилося на „периферії" міста, а їхні діти доїжджають до Пласту.

Змінилась пластова домівка, змінилися й люди. Не змінився тільки пластовий дух, який завжди існував і який завжди існуватиме в нашій станиці. За своїх 25 років існування Нюйоркська пластова станиця добре виконала своє зобов'язання щодо української спільноти.

ст. пл. Юрко Яримович, ЧК

Концерт молодечого ансамблю „Заграва" в Міннеаполісі

Вже два роки існує при Організації Української Католицької Молоді п'ятдесятчленний ансамбль українського танцю і пісні „Заграва" під керівництвом Мирона Павлишина в музичному супроводі Олени Березюк. За недовгий час існування, ця молодеча група добилася гарних успіхів, і багато признання за свої виступи на сцені і телебаченні.

У неділю 4-го травня ц. р. в авдиторії школи св. Константина відбувся річний концерт цього ансамблю для української громади. Заповідачами програми були студентки місцевого університету Марійка Кміт і Патриція Ерко.

Зразу, після відслонення сцени, перша точка програми, танець аркан, у виконанні п'ятнадцяти хлопців зодягнених в гуцульські строї, викликала у присутніх піднесений настрій. Без зайвих перерв, точка за точкою, молоді виконавці переплітали свої виступи добре підібраними різними народними танцями — коломийки, гопаки, „Катерина", „Верховина", „Чумак", тощо, все робило програму різноманітною і милою. Відповідно до танцю підібрані строї також надавали цьому виступові багато ефекту й імпозантности. Першу частину концерту закінчено темпераментною гуцульською коломийкою зі заспівами у виконанні Ореста Татарина, Володимира Сеника, Марійки Кміт і Марійки Сеник.

Другу частину програми започатковано хороводом „Веснянка" у виконанні п'ятнадцяти дівчат у полтавських строях. Так як передше, так і тепер, гарно виконані, зокрема „Запорозький герць" у виконанні вісьмох молодих козаків, та гопак „Метелик" цілого ансамблю, безперервно задержали повну увагу глядачів.

Багато краси й різноманітности надав концертові виступ новоствореного співочого ансамблю „Акорд", під керівництвом Юрка Луцика, сина покійного мистця Степана Луцика. Це секстет, в склад котрого входять вже одружене молоде покоління, Славка Павлишин-Гелегер, Уля і Роман Луцики, Рожа Марія Киця, Степан Луців і Мирон Павлишин, і вони виконали пісні: — „Ой у полі криниченька", „Сон", „Дві зіроньки", „Мої ясени".

Відтак, також під керівництвом Юрка Луцика виступило інструментальне тріо, — двох братів Влодко і Павло Павлишини на акордеонах, а Марійка Радієвська — на скрипці. Ці молоденькі повні таланту музиканти бездоганно виконали в'язанку українських народних пісень та хоровід „Марина".

Багато молодих виконавців, різноманітна і добре виконана програма, все це викликало у глядачів глибоке враження і признання. Опікун молоді о. крил. д-р Степан Кнап і д-р Михайло Козак, голова парафіяльного комітету для справ молоді, склали щиру подяку всім виконавцям і їхнім керівникам, та висловити надію, що дальша праця молоді увінчається ще більшими ніж досі успіхами.

Після концерту, учасників програми гостили перекускою, що її приготовили пані з Батьківського комітету. Багато молоді ще деякий час залишилися на залі, обмінювалися враженнями зі свого виступу або забавлялись при музиці.

М. К.

ЧИ ВАША ДИТИНА ХОДИТЬ ДО УКРАЇНСЬКОЇ СВІТЛИЧКИ? ЗВЕРНІТЬСЯ У НІЙ СПРАВІ ДО ВИХОВНОЇ РЕФЕРЕНТКИ ВІДДІЛУ СУА, ЩО Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТІ

Замість квітів на могилу
проф. Д-ра Василя Стецюка
на будову церкви св. Юра в Ню Йорку складаю 25.00 долярів.

Ню Йорк, Н. Й. Лєна ПРОЦЬ

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність дня 13-го лютого 1975 року наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п. професор ІВАН КОРАБ-КРИНИЦЬКИЙ

Цією дорогою складаємо щиру подяку Всім, що віддали Покійному останню прислугу, як також і Тим, що поспішили до нас з поміччю і виразами співчуття в хвилинах нашого великого смутку.

В першу чергу дякуємо Всечеснішим Отцям: о. д-рові В. Гавлічеві, о. деканові Л. Мудрому, о. парохові Г. Біньковському та о. І. Сембратові за відправу Заупокійної Служби Божої, за відправлення Панахид, за прощальні теплі слова та за відпровадження Покійного на цвинтар в Бавнд Бруку.

Щира подяка о. протопресвітерові О. Мицикові за відправлення Панахиди і за зворушливе прощальне слово в похоронному заведенні.

Щира подяка д-рові Я. Падохові, д-рові Р. Петрині, мґр С. Хомичеві, п. Л. Штинді, інж. З. Кохановському, мґр М. Ракові та проф. О. Савчинському за теплі прощальні слова в похоронному заведенні, на цвинтарі та на тризні.

Наша щира подяка п. І. Хоминові і церковному хорові церкви св. Юра за спів. Щиро дякуємо членам нашої Родини, Приятелям і Ученикам Покійного, які так чисельно прибули на Панахиди і похоронні відправи. Щира подяка за вислови і листи зі співчуттям, за жертви на Служби Божі, молитви, квіти.

Сердечно дякуємо Всім Тим, хто зложив жертви і датки на добродійні і видавничі цілі в пам'ять Покійного:

На Фонд „Церква в Потребі" — по 25 дол.: С. і З. Кохановські, М. і Я. Щуки, З. і О. Хабурські; по 20 дол.: О. і Ю. Годованець; по 15 дол.: У. і Ф. Магери; по 10 дол.: Е. і А. Мілянич, А. Клос. — Разом 130.00 дол.

На журнал „Киплячі Береги" — 20 дол.: Л. і І. Боднаруки.

На „Альманах Стрийщини" — по 25 дол.: В. Ерденбергер, І. Пизюк, Я. і Я. Рублі; по 20 дол.: П. Галандюк, І. і Я. Падох, Р. Петрина, С. і М. Салдани, М. і А. Суминські, В. і В. Сушкові, С. і Л. Штинди; по 15 дол.: В. і О. Савчинські; по 10 дол.: Я. Абрамчук, Д. Бакевич-Щуковський, Л. Баранська, М. і М. Вовкодав, К. і В. Вальчуки, С. Диба, В. Гаврилишин з Мамою, М. і Б. Галії, Б. і В. Гнатківські, Д. і Ю. Гошовські, Родина Кокольських, М. Кокольська-Мосійчук з Родиною, Б. Комариницький, І. і Я. Клими, Е. і А. Мілянич, Х. і Ю. Навроцькі, А. і В. Натяк, В. Падох, М. і В. Палідзори, Н. Попіль, Я. і Д. Рак, О. і Л. Раковські, Г. Рудницький, О. Смородська, М. Соболівська, Н. і М. Тимкові, Н. Угера, С. і П. Ушаки, О. Федорика, О. і В. Форостини, І. Шох, Г. Яремко; по 5 дол.: М. Баранецький, О. і М. Гошовські, С. і О. Грубські, О. Кочмарська, Д. Франкен. — Разом 595.00 дол.

Нехай Господь винагородить усіх Вас щедрими ласками.

Вдова — СТЕФАНІЯ
Син — БОРИС з Родиною

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ

за

бл. п. ВОЛОДИМИРА ЮРКОВСЬКОГО

визначного мецената ФКУ

16-го ТРАВНЯ ц. р., в укр. кат. церкві РІЗД. ПРЕЧ. ДІВИ МАРІЇ, ЧІКАҐО, Ілл. — Впреп. о. Ю. Катрій;

19-го ТРАВНЯ ц. р., в укр. кат. церкві ПОКРОВА ДІВИ МАРІЇ, МАНЧЕСТЕР, Н. Г., — Впреп. о. Р. Дикий;

19-го ТРАВНЯ ц. р., в укр. кат. церкві СВ. ЙОСАФАТА, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Впреп. о. мон. М. Харина.

Вічна Пам'ять Володимирові Юрковському.

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФКУ

Дня 2-го травня 1975 року, ненадійно, упокоївся в Бозі

сл. п. МИХАЙЛО ОЗИМКО-ЗАЛІЗНЯК

провідник СБ УПА, мій незабутній Друг, з яким я перебував довгі роки.

Опечаленій Дружині й усій Родині Покійного передаю вислови мого найглибшого співчуття і жалю.

Вільмінгтон, Дел. СТРІП

В П'ЯТУ СУМНУ ДЛЯ НАС, БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашого Найдорожчого, Невіджалуваного і ніколи Незабутнього МУЖА, БАТЬКА, БРАТА, ДІДУСЯ і ВУЙКА

бл. п. інж. МИХАЙЛА ФРАЙТА ХАРОВА

уже відслужені й буде відслужена

ЗАУПОКІЙНІ БОЖЕСТВЕННІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

у СВЯТІЙ ЗЕМЛІ в НАЗАРЕТІ — 8-го КВІТНЯ 1975 р.;
у БРАЗИЛІЇ — 23-го БЕРЕЗНЯ 1975 р.;
у КАНАДІ — 23-го СІЧНЯ 1975 р.;
у Церкві РОЖДЕСТВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ — в ПОНЕДІЛОК, 26-го ТРАВНЯ 1975 р., о год. 7-ій рано, то є Південь ЧІКАҐО, Ілл.

До участи в Службі Божій і Молитвах, щиро просять в глибокому смутку —

ДРУЖИНА, ДОНЯ з Родиною
і СЕСТРА з Родиною

КОНЦЕРТИ КАПЕЛІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

тися з Капелею і дуже радо були б погодилися на продовження програми до пізньої ночі. Було помітно, що концерт залишив тривале враження серед слухачів, що поволі покидали залю, часто можна було почути питання, коли Капеля відвідає нашу громаду черговий раз? У міжчасі однак бандуристи вже спішили до автобусу, щоб від'їхати до Ню Йорку з черговим концертом наступного дня.

У зв'язку з цим дуже успішним концертом треба підкреслити задовільну технічно-організаційну підготовку до його влаштування на місці, чим займався любитель музичного мистецтва Роман Канюка, який забезпечив належну інформацію і подбав про добру та модерну авдиторію, що дуже позитивно спричинилося до кращої ефективности концерту.

Концерт в Ню Йорку

Для півторатисячної публіки міста Ню Йорку і околиці Концерт Капелі Бандуристів, який відбувся в неділю, 18-го травня ц.р. о год. 4-й в залі Фешен Інституту, був справжньою мистецькою насолодою. Доказом цього були невгаваючі оплески, які дуже часто переходили в овації, що тривали кілька хвилин. Знаменитий дириґент Капелі маестро Григорій Китастий тільки в першій частині концерту мусів піднімати Капелю декілька разів на ноги. Публіка в особливий спосіб сприймала три пісні в першій частині, які були присвячені композиторові і дириґентові, Ол. Кошицеві, 60-й річниці вимаршу Українських Січових Стрільців і 25-річчю з дня геройської смерти Головного Командира УПА Тараса Чупринки.

Після закінчення першої частини музичний керівник Школи гри на бандурі при хорі „Думка" в Ню Йорку о. С. Кіндзерявий - Пастухів склав сердечні привітання Капелі, а молоді бандуристи цієї школи, якою адмініструє мґр Микола Чорний — Світляна Войціцка, Ліда і Ірина Чорна, Лариса Кіндзерява, Нестор Титла, Олесь Фурда, Марко Івасиків і Ярослав Селенко — вручили маестрі Г. Китастому букети квітів. Квітами вітали Капелю також представники дівочого хору СУМА „Жайворонки" – Христя і Стефа Грицковян і Мирося Левенець, співачка-солістка Марта Кокольська-Мусійчук, представники хору „Думка" і „Молода Думка" під невгаваючі оплески присутніх.

Після концерту, який був успішним під кожним оглядом, заходом Управи Школи гри на бандурі відбулось прийняття для керівників і членів Капелі та запрошених гостей в залі церкви св. Трійці на Брум вулиці. Вечір відкрив М. Чорний, Капеля відспівала „Христос Воскрес", а о. С. Кіндзерявий-Пастухів провів молитву. Присутніх привітав коротким словом господар цієї церкви парох о. С. Непрель. Зі словом привіту виступали ще: голова Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Метрополітального Ню Йорку адв. Роман Гуглевич, Гелен Сміндак, о. Кіндзерявий-Пастухів, голова Осередку СУМА Корнель Василик, д-р Ігор Соневицький та інші. При тій нагоді адв. Роман Гуглевич запросив Капелю виступити в Ню Йорку в 1976 р. на святкуваннях 200-річчя ЗСА, а Аґенція Ковбаснюка, Віра і А. Шумейки зложили декларацію, що пожертвують на цю ціль 2,000 долярів. Вкінці виступив маестро Григорій Китастий, який дякував ньюйоркській громаді за численну участь в концерті, тепле прийняття і парохії церкви св. Трійці та сестрицтву за гостину. „Ми на чужині — говорив Г. Китастий, мусимо творити наше чисте мистецтво, щоб воно у такому виді піднесене слухачеві переконувало його у високій вартості нашої культури". Він висловив радість, що кобзарське мистецтво не завмирає, бо його підхопила українська молодь, яка буде його продовжувати. На закінчення трапези Капеля відспівала многоліття господарям прийняття.

Підготовкою концерту в Ню Йорку займався Михайло Івасівка, який добре вив'язався зі свого завдання. Велике число молоді, яка взяла участь у концерті (деякі в національних строях, або вишитих сорочках) вказувало на широке зацікавлення концертом усіх верств української спільноти Великого Ню Йорку.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді в вільному світі нового свідомого члена!

Срібний ювілей

Щоб відразу увести читачів у суть справи, виявимо, що в цій статті буде мова про срібний ювілей Української Щоденної Радіопрограми Василя Шарвана в Боффало. Срібний ювілей — тобто 25-річне існування цієї радіопрограми дає добру нагоду для згадки про неї.

Були голоси мовляв радіопрограма — це приватна справа Василя Шарвана. Беззаперечно, — це приватна справа. Але чи багато найдеться приватних підприємств, з яких так багато користала б суспільність? Хоч в нашому випадку боффалівська українська радіопрограма є приватною власністю, то роля, яку вона сповняє виходить далеко поза межі приватних інтересів. Можемо сміливо сказати, що це наша радіопрограма, загальноукраїнська, бо з неї користають широкі круги українських громадян ЗСА і Канади. Зрештою таку оцінку дало українське (і неукраїнське) громадянство Українській Щоденній Радіопрограмі Василя Шарвана у своїх привітах, надісланих з приводу ювілею цієї Радіопрограми. Підсумки виявляють, що таких привітів було біля сотні. Вітали Радіопрограму Ієрархи українських Церков, священики, українські центральні, крайові і льокальні установи та організації, як наприклад, СКВУ, ОУВФ, УККА, КУК, УНР, Централя Суспільної Служби краянців у Арґентині, СУМ, ОДУМ, Пласт, Т-во б. Вояків УПА й інші комбатанські організації, УНС, УРС, СУК „Провидіння", „Народна Поміч", Ліга Визволення України, ООЧСУ (а також жіночі відділи цих організацій). Спортове Т-во „Україна", Т-во „Гуцульщина", Українське Студентське Товариство, народні доми, мистецькі об'єднання (хори й інші ансамблі) і багато, багато інших. Є привіти від наукових установ: НТШ, УВУ, Українського Дослідного Інституту при Гарвардському Університеті, Українського Інституту св. Володимира, Народної Фундації ім. Тараса Шевченка, журналістичного світу, українських підприємців, які користають з можливости оголошуватись на Радіопрограмі; спонтанно відгукнулися на ювілей широкі маси радіослухачів з терену, куди тільки доходять станиці ВГЛД. Привітів від радіохвилі потужної Радіопрограми приватних осіб так багато, що їх годі перечислити.

Всі ці привіти разом становлять цікавий і цінний матеріял для пізнання опінії слухачів про Радіопрограму. Опінія наскрізь позитивна. Дозволимо собі покликатися на декілька голосів. Митрополит Української Православної Церкви Владика Мстислав кінчить свого привітального листа такими словами:

„Нарешті щире й нелукаве слово моєму давньому приятелеві Василеві Шарванові. Господь надхнув його послужити українській громаді поза Батьківщиною радіослужбою. На шляху до здійснення цього почесного задуму прийшлося йому перебути різне: були дні радости, не бракувало й годин смутку. Чого було більше — один Бог та пан Василь знає. Та минуло 25 років випробувань і творчих дерзань, які й довели до Богові вгодних, а Україні пожиточних здобутків. Саме в цьому найбільша заслуга В. Шарвана, за що й належиться йому найщиріше признання від усіх нас. Нехай же Боже Провидіння, що надхнуло пана Василя на добре діло, і далі дає йому силу служити українській громаді у вільному світі чесно і вперто та на добрий пожиток".

У привіті від СКВУ кажеться:

„Ви з гордістю можете глянути на пройдений шлях, бо Ви і Ваші співробітники добились величезного успіху: систематичної, правдивої інформації широких мас української спільноти ЗСА і Канади, про події в світі, на Україні та про українську спільноту у вільному світі".

Д-р Роман Малащук, президент Світового Українського Визвольного Фронту, у своєму привіті висловив признання щоденній українській радіопрограмі Василя Шарвана такими словами:

„Висловлюю Вам наше признання за Ваш труд і працю, що їх Ви вклали на протязі 25 літ для української справи, зокрема для української визвольної справи для якої працює весь Світовий Український Визвольний Фронт. Бажаю Вам і всім Вашим співробітникам дальшої наполегливости й витривалости в праці та дальших успіхів в голошенні і поширюванні ідей за які борються наші нескорені й наш народ в Україні. Нехай же Ваша програма і дальше мужнім словом боронить і поширює ті правди, які кров'ю і життям захищають наші брати на Рідній Землі".

Оригінальну оцінку Радіопрограмі дав історик і публіцист проф. д-р Матвій Стахів:

„Маємо тут, у вільних країнах, поза засягом окупаційної влади московсько-совєтського режиму, два щоденники пресової національної служби „Америку" і „Свободу", а побіч них маємо третій щоденник радіової національної служби. Коли в сучасних відносинах нашої громади не є легко утримати пресові щоденні органи, то невимовно трудніше утримати й провадити радіовий щоденник, єдиний український голос в етері, що його висилає вільно й належно від будьяких чужих директив чи пресій Ваша щоденна радіова програма".

Генерал Петро Самутин з Балтімору (колись мешканець Боффало) так окреслив вартість радіомовлення:

„Коли перестають бити гармати, тоді живе слово стає найтяжчою зброєю в обороні нашого народу і нашої історії".

Крім привітів від українських організацій і приватних осіб було ще й привіти від американців, в тому числі від осіб, що займають чільні становища в адміністрації і в політичному житті. Ось вони: Едвард Ріґен (голова повіту Ірі), Майкел Аміко (начальник повітової поліції), Стенлі Маковскі, посадник міста Боффало, який з цієї нагоди вручив спеціяльне відзначення п. Шарванові за його 25 літню корисну працю для міста Боффало, Джозеф Купінскі (суддя), Джон Татаска (попередній голова повіту Ірі), Джек Кемп і Генрі Новак (конгресмен).

Немало привітів були записані на магнітній плівці. Для передання привітів відступлено чотири дні (чотири радіопередачі).

Своє 25-річне існування Радіопрограма Василя Шарвана закінчила 7 січня 1975 року, але ювілейні привітання передавалось радіостанцією протягом цілого місяця квітня. Досягнення Радіопрограми Василя Шарвана — це справа не одної особи, а цілого колективу, який протягом 25-и років зазнавав персональних змін. Під сучасну пору на програмі (крім Марії й Василя Шарванів) працюють: о. д-р Павло Івахів, Ірина Чмола (диктор), проф. Зенон Саган, д-р Михайло Лоза, Ігор Чмола.

д-р Михайло Лоза

✝

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВАРВАРА ФІЯЛКА, член УНС Відд. 57 Т-ва св. Петра і Павла в Когос, Н.Й., померла 29 грудня 1974 р. на 86-му р.ж. Нар. 1888 р., стала членкою УНС в 1934 р. Залишила в смутку дочку Тетяну і сина Йосифа. Похорон відбувся 1 січня 1975 р. на цвинтарі св. Петра і Павла в Вотерфорд, Н.Й.
Вічна Їй Пам'ять!
М. Савків, секр.

МИКОЛА МАРКІВ, — член УНС Відд. 168 Б-ва св. Василія в Перт Амбой, Н.Дж. помер 22 січня 1975 р. на 62 р.ж. Нар. 1912 р. в Перт Амбой, Н.Дж., став членом УНС в 1959 р. Похорон відбувся 25 січня на цвинтарі Елпайн в Перт Амбой, Н.Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
Г. Бабин, секр.

ІВАН ДУДА, ст., член УНС Відд. 163 Т-ва Єдність в Філядельфії, Па., помер 7 грудня 1974 р. на 79-му р.ж. Нар 1897 р. в Україні, став членом УНС в 1919 р. Залишив у смутку синів Степана, Івана, дочку Розу і 2 внуків. Похорон відбувся на цвинтарі Преч. Діви Марії в Філядельфії, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Секр. Відділу

МИКОЛА ІВАНЦІВ, — член УНС Відд. 121 Б-ва св. Михаїла в Ром, Н.Й., помер 21 грудня 1974 р. на 91-му р.ж. Нар. в Україні в 1883 р., став членом УНС в 1933 р. Залишив у смутку синів: Карла, Олексу, Петра, 16 внуків і 6 правнуків. Похорон відбувся 23 грудня на цвинтарі в Ром, Н.Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Секр. Відділу.

МАРІЯ БУРБЕЛЯК, членка УНС Відд. 37 Т-ва Любов в Елізабет, Н.Дж., померла 2 січня 1975 р. на 84-му р.ж. Нар. в 1890 р. в Україні, стала членкою УНС в 1918 р. Залишила в смутку сина Теодора, дочок Катерину, Су і Анну, 10 внуків і 13 правнуків. Пох. на цвинтарі Розгил в Лінден, Н.Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
А. Гнатюк, секр.

КАТЕРИНА МІЩУК, член УНС Відд. 221 Б-ва св. Стефана в Чикаго, Ілл., померла 21 грудня 1974 р. на 58-му р.ж. Нар. 1916 р. в Чикаго, стала членкою УНС в 1943 і 1954 рр. Залишила в смутку мужа Михайла дочок Елайн і Христину і 2 внуків. Похорон відбувся 24 грудня на цвинтарі св. Миколая в Парк Ридж, Ілл.
Вічна Їй Пам'ять!
М. Шпікула, секр.

МАРІЯ КУЛЬЧИЦЬКА, член УНС Відд. 233 в Лорейн, Огайо, померла 19 лютого ц.р. на 85-му р.ж. Нар. 1890 р. в Україні, стала членкою УНС в 1920 р. Залишила в смутку дочку Розу. Похорон відбувся на цвинтарі 42 Вест вулиці в Лорейн, Огайо.
Вічна Їй Пам'ять!
Секр. Відділу.

МАРІЯ ГАВРИШКО, членка УНС Відд. 196 Т-ва Вільні Козаки, померла 6-го березня 1975 р. на 86-му р.ж. Нар. 1888 р., стала членкою УНС в 1933. Похорон відбувся на цвинтарі Івана Хрестителя в СтатФорд, Конн.
Вічна Їй Пам'ять!
Секр. Відділу.

АННА ХОМЧЕНКО, — член УНС Відд. 379 Б-ва св. Юрія в Чикаго, Ілл., померла 1-го березня 1975 р. на 63-му р.ж. Стала членкою в 1957 р. Залишила в смутку двох синів Павла і Івана. Похорон відбувся 5 березня на цвинтарі св. Миколая в Лейден Тавншип, Ілл.
Вічна Їй Пам'ять!
М. Семків, секр.

РОЗАЛІН ЧЕРВІНСЬКА, — членка УНС Відд. 163 Т-ва Єдність в Філядельфії, Па., померла 10 лютого ц.р. на 83 р.ж. Нар. 1889 р. Україні, стала членкою УНС в 1924 р. Залишила в смутку Михайла і Павла. Похорон відбувся 14 лютого 1975 р. на цвинтарі Преч. Діви Марії в Факс-Чейс, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Секр. Відділу.

МАГДАЛИНА КОПИНА, — членка УНС Відд. 235 Б-ва св. Михаїла, Росфорд, Огайо, померла 22 лютого 1975 р. на 85-му р.ж. Нар. 1890 р. в Україні, стала членкою УНС в 1919 р. Залишила в смутку родину: Анну, Наталію, Марію, Івана, Михайла, Мілдред. Похорон відбувся на цвинтарі Келвари в Толідо, Огайо.
Вічна Їй Пам'ять!
М. Бобер, секр.

ТАРЗАН, Ч. 7302. Тарзан погоджується допомогти

IF IT'S A VOLUNTEER YOU'RE SEEKING, GEN. YEATS, I'M YOUR MAN!
I HAD MISGIVINGS ABOUT ASKING, TARZAN... THOUGH I KNEW WHAT YOUR ANSWER WOULD BE!
THIS OPERATION MAY BE A WASTE OF TIME IF THE PILOT PERISHED!... AT LEAST I CAN LIVE WITH MY CONSCIENCE!
...MR. CRISP, THANKS FOR YOUR HOSPITALITY!
COME AGAIN, SIR, WHEN YOU CAN STAY AWHILE!
TARZAN! WE'LL WORK OUT A PLAN OF ACTION ENROUTE, IN THE 'COPTER!
THE SOONER WE GET STARTED, THE BETTER!
DON'T WORRY, ITO, TARZAN WILL BE BACK!

Якщо ви, генерале Їтс, пошукуєте за добровільцем, то я готовий!

Я трохи побоювався просити тебе о поміч, Тарзане... хоча я не маю сумнівів щодо твоєї відповіді!

Ця рятувальна акція може бути надаремною витратою часу, якщо пілот загинув... Але принаймні я матиму чисту совість!

Дякую за вашу гостинність, пане Криспі!

Прилетіть до нас знову, генерале, але тоді залишитеся на трохи довший час!

Тарзане! Ми опрацюємо плян дії по дорозі, в гелікоптері!

Чим скорше вирушимо, тим краще!

Не журися, Іто! Тарзан повернеться щасливо!